

REFERAT Magistraten 2022-25 d. 13-05-2024

Mødedato Mandag d. 13. maj 2024 kl. 17:00

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser fra borgmesteren.....	3
Katalog af udkast til effektiviseringer og besparelser til budget 2025.....	4
Beslutning om afvigelse af evalueringskriterie på udbud af bleaffald til genanvendelse.....	7
Forslag til beslutning fra forhenværende rådmand Gunvor Wibroe og rådmand Alexandra Dessoy o	9
Bevilling af midler til pilotafprøvning af patientrapporterede oplysninger (PRO) til hjertesvigt.....	12
Bevillingssag som følge af aftalen om Flere hænder og højere kvalitet i ældreplejen 2024.....	14
Ingeborggården - renter og indeksering.....	17
Seniorbofællesskab på Sdr. Fasanvej 26.....	21
Renovering af Frederiksberg Forenede Boligselskabers afdeling Solbjerg Have - godkendelse af sk	26
Selskabsmæssig organisering af I/S Amager Ressourcecenter (ARC).....	29
Orientering om regler for ophængning af valgplakater.....	32
Godkendelse af udkast til Regnvandsplan 2024.....	35
Fornyset beslutning om ekspropriation til ombygning af Platanvej.....	38
Bevilling af midler og godkendelse af ændringer ved stoppestederne i forbindelse med nedlæggelse	40
1. revision af skybrudspakke 2024.....	42
Lukket.....	47
Lukket.....	48

Punkt 128: Meddelelser fra borgmesteren

00.22.00-P35-9-24

Sagsfremstilling

a. Statistik for KBS-ordningen

Magistraten blev orienteret om statistik for besvarelse af KBS-spørgsmål for perioden 4. kvartal 2023 og 1. kvartal 2024.

b. Forlig i civil retssag mod et erhvervslejemål i Frederiksberg Svømmehal

Magistraten blev orienteret om forlig i civil retssag mod et erhvervslejemål i Frederiksberg Svømmehal.

c. Orientering om anmodning om redegørelse fra Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Magistraten blev orienteret om, at Social-, Bolig- og Ældreministeriet den 7. maj 2024 i forbindelse med et samråd har anmodet Socialtilsyn Hovedstaden om en redegørelse for socialtilsynets tilsyn med to konkrete tilbud. Der er frist for aflevering af redegørelsen den 23. maj 2024. Redegørelsen sendes forinden til skriftlig orientering til Magistraten.

Punkt 129: Katalog af udkast til effektiviseringer og besparelser til budget 2025

00.30.02-A00-1-24

Resume

Med sagen forelægges katalog af udkast til effektiviseringer og besparelser for alle udvalg.

Beslutning

Magistraten drøftede udkastet til effektiviseringer og besparelser.

Indstilling

Forvaltningen indstiller, at udkast til effektiviseringer og besparelser på udvalgets område drøftes, herunder om udvalget har input eller nye idéer, der kan bringes i spil til det videre arbejde med det samlede katalog.

Sagsfremstilling

Magistraten besluttede den 5. februar 2024 (pkt. 30), at der skal udarbejdes effektiviseringer og besparelser for 80 mio. kr. stigende til 115 mio. kr. Magistraten besluttede endvidere (pkt. 29) en budgetproces, hvor Område-MED mødes med fagudvalgene og Hovedudvalget mødes med Magistraten, og hvor fagudvalgene herefter ligesom i 2023 forelægges udkast til de forslag, som forvaltningen arbejder med.

Med den tidlige involvering i arbejdet med effektiviseringer og besparelser kan fagudvalgene høre Område-MED's bemærkninger til forslagsudkast på deres område og der kan bringes nye idéer og input ind i det samlede katalog, mens forslagene fortsat kvalificeres og nuances.

Med denne sag forelægges kataloget af udkast til effektiviseringer og besparelser til drøftelse i alle fagudvalg. Udkast til forslag på udvalgenes område kan læses i fuld længde i bilag 1. Det vedlagte katalog af udkast til effektiviseringer og besparelser indeholder ikke endelige, færdigarbejdede forslag, men udkast til de forslag, der er under udarbejdelse. Kataloget præsenterer således ideer under udarbejdelse, og der arbejdes videre med forslagene frem til det endelige katalog, ligesom der i den videre proces kan komme nye forslag til, eksempelvis på baggrund af drøftelserne i MED og fagudvalg.

Bilag 2 giver en kort introduktion til udvalgenes økonomi og de præsenterede effektiviseringer og besparelser.

På dette tidspunkt bliver der ikke taget beslutninger om de enkelte forslag. Dette vil, som tidligere år, ske i forbindelse med budgetprocessen efter sommerferien.

Kataloget blev behandlet på møder mellem Område-MED og fagudvalg samt Hovedudvalget og Magistraten den 29. april 2024. Det færdige katalog forelægges for Magistraten den 19. august og offentliggøres dagen efter på hjemmesiden.

Den fulde proces for budgetarbejdet fremgår nedenfor:

Dato	Aktivitet	Ansvarlig
5. februar	Beslutning af måltal	Magistraten
15. april	Behandling af befolkningsprognose	Magistraten
29. april	Møder mellem Område-MED og fagudvalg samt HU og MAG om udkast til effektiviseringer og besparelser	Område-MED, fagudvalg, HU og MAG
6. og 13. maj	Drøftelse af udkast til effektiviseringer og besparelser i fagudvalg	Fagudvalg
3. juni	Budgetorientering om 1. finansielle orientering	Kommunalbestyrelsen

3. juni	1. finansielle orientering	Magistraten
3. juni	Frist for budgetspørgsmål	Partierne
4. august	Frist for budgetspørgsmål	Partierne
12. og 19. august	Sidste frist for fagudvalgsbehandling af udsatte sager til budgetforhandlingerne	Fagudvalg
19. august	Budgetorientering om 2. finansielle orientering	Kommunalbestyrelsen
19. august	Behandling af 2. finansielle orientering og katalog af effektiviseringer og besparelser	Magistraten
22. august	Teknisk budgetgennemgang for Hovedudvalget	Hovedudvalget
23. august	Teknisk budgetgennemgang for Kommunalbestyrelsen	Kommunalbestyrelsen
26. august	Budgetmøde mellem Magistraten og Hovedudvalget	Magistraten og Hovedudvalget
26. august	1. behandling af budget 2025	Magistraten
28. august	Endelig frist for budgetspørgsmål til skriftlig besvarelse (kl. 12)	Partierne
30. august	Frist for høringssvar til budgettet (MED, råd og borgere) (kl. 12)	Økonomi og Udbud
2. september	Spørgetime med forvaltningen	Kommunalbestyrelsen
2. september	1. behandling af budget 2025	Kommunalbestyrelsen
6.-8. september	Budgetkonference	Kommunalbestyrelsen
18. september	Frist for ændringsforslag til budget 2025 (kl. 12)	Kommunalbestyrelsen
23. september	Behandling af kirkeligning 2025	Magistraten
30. september	Magistraten behandler tekniske ændringer, herunder valg mellem statsgaranti og selvbudgettering på indtægtssiden	Magistraten
30. september	Oversendelse af budget 2025 til 2. behandling	Magistraten
30. september	Frist for budgetspørgsmål til indkomne budgetforslag	Partierne
7. oktober	2. behandling af budget 2025	Kommunalbestyrelsen
29. november	Budget 2025 lægges på hjemmeside	Økonomi og Udbud

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Alle udvalg den 6. eller 13. maj 2024.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 125:

Forvaltningen indstiller, at udkast til effektiviseringer og besparelser på udvalgets område drøftes, herunder om udvalget har input eller nye idéer, der kan bringes i spil til det videre arbejde med det samlede katalog.

Beslutning fra Magistraten 2022-25, 6. maj 2024, pkt. 125:

Sagen blev udsat.

Bilag

Bilag 1 - Katalog af udkast til effektiviseringer og besparelser til Budget 2025

Bilag 2 - Præambler alle udvalg

Punkt 130: Beslutning om afvigelse af evalueringskriterie på udbud af bleaffald til genanvendelse

07.01.00-A00-1-22

Resume

I forbindelse med et fællesudbud med Københavns Kommune om behandling af bleaffald til genanvendelse skal Magistraten med denne sag tage stilling til, om der kan afviges fra de normale tildelingskriterier, hvor prisen vægter 60 pct. og kvalitet vægter 40 pct.

Beslutning

Magistraten godkendte, at det kommende fællesudbud af bleaffald til genanvendelse gennemføres med en vægtning på 40 pct. pris og 60 pct. kvalitet, idet det forudsættes, at bleerne ikke skal igennem en lang transport til andre europæiske lande, men vil blive forarbejdet i Danmark eller tilsvarende tæt på indsamlingen.

Forvaltningen blev anmodet om en generel sag om konkurrenceudsættelse, herunder vægtningen af kriterier.

Indstilling

Forvaltningen indstiller, at,

- Magistraten godkender, at det kommende fællesudbud af bleaffald til genanvendelse ikke gennemføres med udgangspunkt i tildelingskriteriet 60 pct. pris og 40 pct. kvalitet, der ellers er kommunens faste praksis. Opgaven udbydes med en vægtning på 40 pct. pris og 60 pct. kvalitet.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 13. november 2023 at implementere en affaldsordning for genanvendelse af bleer i Frederiksberg Kommune. Indsamlingsordningen har afsæt i 'Ressource- og Affaldsplan 2026', hvor separat indsamling af bleer er et af de mulige virkemidler til at opfylde målene om mere genanvendelse og bedre sortering hos borgerne og i kommunens institutioner. Beslutningen er vedlagt sagen i bilag 1.

Københavns Kommune udbyder i juni 2024 bleaffald til genanvendelse. Affaldsfraktionen var oprindeligt udbudt i 2023, men grundet manglende konkurrence blev der ikke fundet en vinder. Københavns Kommune har siden sidste udbudsrunde haft yderligere dialog med markedet og har på den baggrund tilpasset udbudsmaterialet.

Frederiksberg Kommune har nu mulighed for at deltage i Københavns Kommunes udbud. Forvaltningen anbefaler at Frederiksberg Kommune deltager i udbuddet, da der er tale om et innovationsudbud i et marked, som ellers ikke findes i en dansk kontekst. Frederiksberg Kommune og Københavns Kommune vil deraf være de første kommuner til at indsamle og genanvende bleer, som er en svær affaldsfraktion at behandle. Der er ikke andre kommuner som udsorterer fraktionen endnu og deraf ikke andre at kunne udbyde sammen med. Frederiksberg Kommunes deltagelse i udbuddet vil give en bedre business-case for potentielle tilbudsgivere.

I 2012 besluttede Magistraten, at forvaltningen skulle udbyde opgaver med tildelingskriteriet "økonomisk mest fordelagtige tilbud", hvor prisen indgår med vægtningen 60 pct., idet afvigelser herfra kun kan ske på baggrund af Magistratens mandat. Københavns Kommunes udbud afviger fra førnævnte vægtning. Evalueringskriterier er som følger:

- Pris (40%)
- Behandlingsløsning (40%)
- Etablering og drift (20 %)

På trods af afvigelsen fra evalueringskriterierne vurderes det, at deltagelse i Københavns Kommunes udbud vil give det økonomisk mest fordelagtige tilbud for Frederiksberg Kommune, da kommune ikke vurderes at kunne få en lavere pris ved at udbyde opgaven selvstændigt, idet Københavns Kommunes affaldsmængder vil give stordriftsfordele. Stordriftsfordelene vil også give mulighed for at kunne stille skærpede miljøkrav.

Videre proces

Såfremt Magistraten godkender indstillingen, vil udbuddet offentliggøres i juni 2024 med estimeret kontraktstart primo 2025. Anlægget vil blive etableret over en toårig periode 2025 – 2027, hvor man i sidste kvartal af anlægsperioden

forventer at kunne teste både modtagelse af bleaffald og test af indsamling af bleaffald. Testen af indsamling vil have fokus på etageejendomme og plejehjem, da der her forventes flest udfordringer. Fra 2027 vil bleaffald også kunne modtages fra andre kommuner.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at det i udbuddet om behandling af bleer vil være hensigtsmæssigt at kunne afvige fra de kommunens faste tildelingskriterier for at sikre en kontrakt, der understøtter ambitionen om en højere genanvendelsesprocent på området. Et fælles udbud forventes ligeledes at give den laveste pris.

Økonomi

Sagen vedrører ikke det skattefinansierede område, men det gebyrfinansierede område.

Af beslutningen i kommunalbestyrelsen den 13. november 2023 fremgår således, at affaldsordningen i 2026 forventes at kunne finansieres af udviklingsmidlerne i Ressource- og Affaldsplan 2026 (behandlingsudgifter samt kommunikation om ordningen) samt Frederiksberg Renovations driftsbudget for restaffald (indsamlingen svarende til ca. 400.000 kr. årligt). En videreførelse samt udbredelse af ordningen vil kræve et særskilt gebyr for bleaffaldsordningen, som vil blive indregnet i gebyrsagen for 2026. Bliver ordningen en succes, vil der forventeligt være et fald i restaffaldsmængderne, hvorfor gebyret her vil falde.

Da tidsplanen er udskudt vil sagen først blive behandlet med gebyrsag for 2027.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Magistraten

Bilag

Bilag 1 - Beslutning om indsamling af bleaffald til genanvendelse KB 131123

Punkt 131: Forslag til beslutning fra forhenværende rådmand Gunvor Wibroe og rådmand Alexandra Dessoy om en kommunal strategi til bekæmpelse af ensomhed

00.01.00-A26-2-20

Resume

Beslutningsforslaget om en kommunal strategi til bekæmpelse af ensomhed blev senest udsat grundet hensynet til de politikker, som i starten af år 2023 var undervejs i Socialudvalget, Ældre- og Omsorgsudvalget, Sundhedsudvalget og Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget. Politikkerne er primo 2024 alle trådt i kraft, og sagen forelægges udvalget til beslutning.

Med sagen foreslår forvaltningen, at forslaget om en ensomhedsstrategi tiltrædes ved at indarbejde et styrket fokus på ensomhed i den kommende sociale frivillighedsstrategi.

Sagen forelægges udvalget til beslutning.

Beslutning

Magistraten og Socialudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet ensomhed tildeles et øget fokus i den kommende sociale frivillighedsstrategi, som derved vil indgå som et centralt element i at udmønte det indbyggede mål i Ældre- og Værdighedspolitikken, Handicappolitikken, Udsattepolitikken, Politik for Sundhed og Beskæftigelsespolitikken om at fremme fællesskaber og forebygge ensomhed.

Indstilling

Socialudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet ensomhed tildeles et øget fokus i den kommende sociale frivillighedsstrategi, som derved vil indgå som et centralt element i at udmønte det indbyggede mål i Ældre- og Værdighedspolitikken, Handicappolitikken, Udsattepolitikken, Politik for Sundhed og Beskæftigelsespolitikken om at fremme fællesskaber og forebygge ensomhed.

Sagsfremstilling

Historik

Sag om beslutningsforslaget fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne Gunvor Wibroe og Alexandra Dessoy om en kommunal strategi til bekæmpelse af ensomhed blev første gang forelagt for Socialudvalget den 10. august 2020 (pkt. 48). I den oprindelige sag indgik en større afdækning af, hvordan bekæmpelse af ensomhed på daværende tidspunkt kom til udtryk gennem en række politikker og handleplaner, som har tværgående strategisk fokus på at forebygge og afhjælpe ensomhed og fremme fællesskaber. Forvaltningen indstillede på den baggrund, at beslutningsforslaget blev tiltrådt.

Socialudvalget udsatte sagen, og ved genforelæggelse den 14. september 2020 (pkt. 61) indstillede forvaltningen, at behandling af beslutningsforslaget blev udsat, indtil der var truffet beslutning om den fremtidige governance-struktur for politikker, hvilket på daværende tidspunkt forventedes at falde på plads inden udgangen af 2020. Sagen som blev forelagt i august og september 2020 er vedlagt som bilag 1.

Siden er sagen af flere omgange blevet udsat (se samlet historik herfor i bilag 2). Senest med henblik på, at beslutningsforslaget strategisk kunne følge de politikker, som i starten af 2023 var undervejs, herunder i Socialudvalget (Handicappolitik og Udsattepolitik), i Ældre- og Omsorgsudvalget (Ældre- og Værdighedspolitik), i Sundheds- og Forebyggelsesudvalget (Politik for Sundhed), og i Arbejdsmarkeds-, Vækst- og Uddannelsesudvalget (Beskæftigelsespolitikken). Politikkerne trådte alle i kraft i 2023, med undtagelse af beskæftigelsespolitikken som trådte i kraft primo 2024, og sagen forelægges derfor udvalget på ny med henblik på beslutning.

Forslag stillet på møde den 16. marts 2020 (pkt. 75) følgende beslutningsforslag fra kommunalbestyrelsesmedlemmer Gunvor Wibroe og Alexandra Dessoy:

"Ensomhed er et nationalt problem, som rammer danskere i alle aldre og fra alle samfundslag. Det anslås, at mere end 350.000 danskere lever i svær ensomhed, og blandt de unge føler mellem 10 og 12 procent sig meget ensomme. Tallene er desværre stigende. Ensomhed har store negative konsekvenser for det enkelte menneskes livskvalitet og for samfundet som helhed. At mangle sociale relationer påvirker både menneskers fysiske og psykiske helbred. De fysiske påvirkninger kan komme til udtryk ved forhøjet blodtryk og hjertekarsygdomme, og de psykiske påvirkninger kan være stress og depression. Prisen for ensomhed er enorm både for den enkelte og for samfundet. Flere aktører fra civilsamfundet herunder Ældre Sagen og Dansk Røde Kors peger derfor på, at det er nødvendigt, at Danmark får en national strategi mod ensomhed, som bl.a. skal sætte mål og retning for, hvordan vi nedbringer og forebygger ensomhed i Danmark. Socialdemokratiet og

Det Konservative Folkeparti foreslår derfor, at Frederiksberg Kommune går forrest og allerede nu vedtager en kommunal strategi med mål og konkrete initiativer på tværs af forvaltninger til at forebygge og afhjælpe ensomhed på Frederiksberg."

Forvaltningens bemærkninger

Det bemærkes indledningsvis, at forvaltningens bemærkninger og indstilling i denne sag skal ses i forlængelse af forvaltningens bemærkninger i den oprindelige sag til udvalget, som blev behandlet 10. august 2020 (pkt. 48). Hovedpointen i forvaltningens daværende bemærkninger var, at bekæmpelse af ensomhed på daværende tidspunkt kom til udtryk gennem en række politikker og handleplaner, som havde tværgående strategisk fokus på at forebygge og afhjælpe ensomhed og fremme fællesskaber. Forvaltningens anbefalede på den baggrund, at der ikke etableredes et nyt strategidokument.

Den grundlæggende analyse er i dag den samme, også efter at de daværende politikker mv. er blevet fornyet i forbindelse med den nye valgperiode.

Handicappolitikken, Udsattepolitikken, Ældre- og Værdighedspolitik, Politik for Sundhed og Beskæftigelsespolitikken arbejder således alle ud fra en fælles præmis om, at Frederiksberg ønsker at være en inkluderende og rummelig by med aktivt medborgerskab, hvor den enkelte borgers mulighed for at indgå i fællesskaber fremmes for at undgå ensomhed – om det er ift. socialt udsatte borgere, børn og unge, borgere med handicap, ældre borgere eller borgere, der står uden for arbejdsmarkedet.

Ensomhed berøres fx som fokusområde i Udsattepolitikken ift. at støtte borgeren i at deltage i relationer og fællesskaber. I Beskæftigelsespolitikken arbejdes der med en vision om, at beskæftigelse handler om det gode liv for den enkelte og i meningsfulde fællesskaber med andre. Ældre- og Værdighedspolitikken arbejder med at forebygge ensomhed fx gennem inddragelse af civilsamfundet som en værdifuld medspiller i at skabe det gode ældreliv. Derudover fokuseres der i Politik for Sundhed på tidlige indsatser for systematisk at arbejde med forebyggelse indenfor ensomhed og mental sundhed. Ligesom der med §§ 18 og 79-puljerne lægges vægt på bekæmpelse af ensomhed igennem sociale fællesskaber og indsatser, der understøtter ensomhedsbekæmpende aktiviteter. Endelig er Frederiksberg med til at sætte fokus på ensomhed gennem en aktiv deltagelse i den årlige March mod Ensomhed.

Hertil kommer, at procesarbejdet vedr. ny social frivillighedsstrategi er igangsat, udledt af budgetaftalen 2024, hvor partierne blev enige om at kommunens samarbejde med civilsamfundet og de frivillige sociale foreninger gentænkes inden for social- og ældreområdet. Strategien skal give en styrket platform for samarbejdet med civilsamfundet og især det frivillige sociale arbejde omkring den hjælp og støtte Frederiksberg som by giver til borgere, som lever i social udsathed, og til byens ældre borgere. Strategien vil derfor være en oplagt mulighed for at skabe fokus på ensomhed og samtidig fungere som et konkret værktøj i forebyggelsen af ensomhed på tværs af social- og ældreområdet. På denne måde tilbyder strategien en platform, hvor der kan arbejdes forebyggende med ensomhed gennem inddragelse af frivillige og civilsamfund på tværs af områder.

På denne baggrund vurderer forvaltningen, at det er hensigtsmæssigt at koble ”mål og konkrete initiativer på tværs af forvaltninger til at forebygge og afhjælpe ensomhed på Frederiksberg” sammen med arbejdet med en ny social frivilligstrategi. Dette vil give et godt grundlag for at styrke fokus på forebyggelse af ensomhed, herunder ved at give et tværgående fokus. Overordnet retning for den nye strategi forelægges udvalget den 6. maj 2024. Endelig strategi forventes at kunne forelægges fagudvalg i efteråret 2024.

Såfremt det ønskes, at forvaltningen udarbejder en selvstændig kommunal ensomhedsstrategi, skal dette ses i sammenhæng med de øvrige opgaver, der pågår i forvaltningen, herunder arbejdet med at omstille socialafdelingen til recovery-orienteret rehabilitering, som led i at mindske den stigende udgiftsvækst på området. Omstillingen er en langsigtet proces, som forventeligt vil kræve et stort ressourcetræk og udarbejdelsen af en ensomhedsstrategi vil dermed kræve en politisk prioritering. Derudover arbejder kommunen ligeledes med bæredygtig rehabilitering på ældreområdet.

Som det fremgår er *Ensomhed* et tema der kontinuerligt og strategisk arbejdes med i Frederiksberg Kommune, med en tilgang om at det skal være nemt at indgå i fællesskaber, hvor man kan skabe nærvær og samvær med andre. Derudover er der et fortsat styrket fokus på frivillighed og inddragelse af civilsamfundet både i omstillingen af socialafdelingen, de eksisterende politikker og procesarbejdet med ny social frivillighedsstrategi, hvor samarbejde på tværs af forvaltning, civilsamfund og frivillige foreninger gentænkes, så flere borgere kan finde vej ind i fællesskaber og opbygge nye sociale netværk.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Såfremt der er politisk ønske om at etablere en selvstændig ensomhedsstrategi, vil det kræve politisk prioritering blandt andre opgaver, eller alternativt at der allokeres midler til arbejdet.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Socialudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 22:

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at Socialudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet ensomhed tildeles et øget fokus i den kommende sociale frivillighedsstrategi, som derved vil indgå som et centralt element i at udmønte det indbyggede mål i Ældre- og Værdighedspolitikken, Handicappolitikken, Udsattepolitikken, Politik for Sundhed og Beskæftigelsespolitikken om at fremme fællesskaber og forebygge ensomhed.

Bilag

Bilag 1 - Oprindelig sag (inkl bilag).pdf

Bilag 2 - Historik for beslutningsforslaget.docx

Punkt 132: Bevilling af midler til pilotafprøvning af patientrapporterede oplysninger (PRO) til hjertesvigt

00.01.00-G01-78-24

Resume

Frederiksberg Kommune har sammen med en række andre kommuner og hospitaler tilkendegivet interesse for deltagelse i Sundhedsdatastyrelsens pilotafprøvning af PRO (Patient Rapporteret Oplysninger) til hjertesvigt. Frederiksberg Kommune er blevet tildelt 50.000 kr. til deltagelsen i pilotafprøvningen.

Der er udviklet et PRO-værktøj til patienter med hjertesvigt, som skal afprøves i 2024. PRO til hjertesvigt skal skabe bedre individualiserede forløb for patienterne ved at anvende PRO-værktøjet til dialogstøtte i samtalerne. Målet er, at patienterne skal opleve større indflydelse på egen behandling, at sundhedsprofessionelle får et grundlag for en mere fokuseret dialog med patienten, samt at patienter og sundhedsprofessionelle oplever større sammenhæng mellem sektorerne.

Sagen forelægges med henblik på godkendelse af de bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning

Magistraten og Sundheds- og Forebyggelsesudvalget indstiller, at der gives en indtægts- og udgiftsbevilling på Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets område på 50.000 kr. i 2024 på baggrund af Sundhedsdatastyrelsens tilsagnsskrivelse om samarbejdsaftale for pilottest af PRO til hjertesvigt.

Indstilling

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget indstiller, at der gives en indtægts- og udgiftsbevilling på Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets område på 50.000 kr. i 2024 på baggrund af Sundhedsdatastyrelsens tilsagnsskrivelse om samarbejdsaftale for pilottest af PRO til hjertesvigt.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har tilkendegivet interesse for deltagelse i Sundhedsdatastyrelsen, PRO-sekretariatets pilotafprøvning af PRO (Patient Rapporteret Oplysninger) til hjertesvigt.

Formålet med pilotafprøvningen er at teste nationale spørgeskemaer til PRO inden for hjertesvigt, herunder at teste indhold og anvendelsen af spørgeskemaer samt den tilhørende kliniske algoritme. Pilotafprøvningen skal finde sted i 2024. Erfaringerne fra pilotafprøvningen skal anvendes til at skabe bedre individualiserede forløb for patienter med hjertesvigt, hvor PRO-værktøjet anvendes til dialogstøtte i samtalerne. Målet er, at patienterne skal opleve større indflydelse på egen behandling, at sundhedsprofessionelle får et grundlag for en mere fokuseret dialog med patienten, samt at patienter og sundhedsprofessionelle oplever større sammenhæng mellem sektorerne. Disse mål er i god tråd med Frederiksberg Kommunes Politik for Sundhed, hvor der er fokus på at koordinere og samarbejde på tværs af sektorer samt at have en helhedsorienteret tilgang med fokus på borgerens udfordringer.

I pilotafprøvningen sendes spørgeskema ud til patienter på hospitalet ved start og slut på ambulant forløb samt i kommunen ved start og slut på kommunalt forløb. PRO-værktøjet målrettes alle voksne patienter (over 18 år) med hjertesvigt, evt. med pårørende til at assistere ved besvarelsen. Patienter der ikke har e-Boks, er ekskluderet i pilotafprøvningerne, da pilotafprøvningen omfatter en elektronisk version af PRO-værktøjet.

Frederiksberg Kommune har fået tilsagn om 50.000 kr. i 2024 fra Sundhedsdatastyrelsen til deltagelse i projektet, herunder til udgifter til personale, transport mv.

Beløbet udmøntes på Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets ressortområde, jf. økonomiafsnittet.

Økonomi

Sundhedsdatastyrelsen har sendt en "Samarbejdsaftale for pilottest af PRO til hjertesvigt", hvor der gives tilsagn om 50.000 kr. i 2024 (bilag 1). Beløbet falder på Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets ressortområde (overførselsudgifter). Der henvises til vedlagte bevillingsskema (bilag 2).

Bevillingen er udgiftsneutral for Frederiksberg Kommune.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke

Behandling

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 18:

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at Sundheds- og Forebyggelsesudvalget indstiller, at der gives en indtægts- og udgiftsbevilling på Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets område på 50.000 kr. i 2024 på baggrund af Sundhedsdatastyrelsens tilsagnsskrivelse om samarbejdsaftale for pilottest af PRO til hjertesvigt.

Bilag

Bilag 1 Frederiksberg Kommune samarbejdsaftale pilotafprøvning PRO til hjertesvigt

Bilag 2 Bevillingsskema - patientrapporterede oplysninger (PRO) til hjertesvigt

Punkt 133: Bevillingssag som følge af aftalen om Flere hænder og højere kvalitet i ældreplejen 2024

00.01.00-G01-55-24

Resume

Som følge af finanslovsaftalen 2021 om ”Flere hænder og højere kvalitet i ældreplejen” får Frederiksberg Kommune årligt midler som direkte tilskud i perioden 2021-2024.

Formålet med tilskuddet er, at ufaglært personale i ældreplejen tager en uddannelse som social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent. Tilskuddet anvendes til ansættelse af erstatningspersonale i forbindelse med, at ufaglært personale i ældreplejen tager en uddannelse. Såfremt det ikke er muligt at anvende tilskuddet til ansættelse af erstatningspersonale, kan tilskuddet anvendes til vikarer samt opkvalificering af eksisterende faglært og ufaglært personale i ældreplejen.

Forvaltningen har d. 17. januar 2024 modtaget tillægstilsagn fra Social- og Boligstyrelsen på 8.494.612 kr. i 2024. Sagen fremlægges med henblik på godkendelse af en fortsættelse af de planlagte aktiviteter samt den bevillingsmæssige udmøntning af tilskudsmidlerne.

Beslutning

Magistraten og Ældre- og Omsorgsudvalget indstiller, at der gives en indtægts- og udgiftsbevilling på Ældre- og Omsorgsudvalget på 7.879.612 kr. i 2024, og indstiller, at der gives en indtægts- og udgiftsbevilling på Magistraten på 615.000 kr. i 2024.

Ældre- og Omsorgsudvalget godkendte aktiviteterne i forbindelse med udmøntningen af tilskudsmidlerne i 2024.

Indstilling

Ældre- og Omsorgsudvalget

1. godkendte aktiviteterne i forbindelse med udmøntningen af tilskudsmidlerne i 2024,
2. indstiller, at der gives en indtægts- og udgiftsbevilling på Ældre- og Omsorgsudvalget på 7.879.612 kr. i 2024, og
3. indstiller, at der gives en indtægts- og udgiftsbevilling på Magistraten på 615.000 kr. i 2024.

Sagsfremstilling

Med finansloven 2021 blev det besluttet at afsætte 425 mio. kr. i 2021, 450 mio. kr. årligt i 2022-2023 og 500 mio. kr. årligt fra 2024 og frem, så ufaglært personale i ældreplejen får mulighed for at tage en uddannelse som social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent.

Midlerne skal anvendes til at ansætte erstatningspersonale for de ufaglærte medarbejdere som skal tage en uddannelse som social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent. I takt med, at de ufaglærte medarbejdere færdiggør deres uddannelse, vil kommunerne have mulighed for at ansætte personale i ældreplejen, som alle har den relevante uddannelsesbaggrund.

Frederiksberg Kommune blev ved Socialstyrelsens skrivelse af 13. juli 2021 oplyst kommunens andel af midlerne for tilskudsperioden 2021-2024, som bevilges ved tillægstilsagn for det enkelte år under forudsætning af finanslovens vedtagelse. Frederiksberg Kommune har modtaget et tilskud på hhv. 1.130.000 kr. i 2021 og 7.090.758 kr. i 2022, 7.355.815 kr. i 2023 og 8.494.612 kr. i 2024 (Bilag 1, Tillægstilsagn).

Frederiksberg Kommune har i forbindelse med aftalen om ”Flere hænder og højere kvalitet i ældreplejen” forpligtet sig til at sende minimum 16 årsværk på en social- og sundhedsuddannelse i den samlede tilskudsperiode (2021-2024). Uddannelsesforløbene og nogle af opkvalificeringsforløbene strækker sig over flere budgetår. En SOSU-hjælperuddannelse varer et år og syv måneder med grundforløb og en SOSU-assistentuddannelse varer tre år og fire måneder med grundforløb. Uddannelsesforløb strækker sig således ind i flere budgetår, hvor der skal være afsat midler til erstatningspersonale.

Selv om Frederiksberg Kommune har opnået de måltal som er aftalt med Social- og Boligstyrelsen, vil kommunen i 2024 som noget nyt forsøge at oprette et EUV1-hold for ufaglærte medarbejdere i kommunen. EUV1 er et væsentligt kortere uddannelsesforløb, der gør det muligt på 17 uger at blive uddannet social- og sundhedshjælper, såfremt den ufaglærte er fyldt 25 år og har minimum to års relevant erfaring fra hjemmepleje eller plejecenter med erfaring fra flere vagtlag og primær hovedvægt på dagvagt. Forvaltningen forventer at omkring 15 ufaglærte påbegynder uddannelsen til social- og sundhedshjælper i august 2024 som led i projektet.

Af tabel 1 fremgår det, hvordan midlerne planlægges anvendt i 2024. Eventuelle uforbrugte midler skal betales tilbage til Social- og Boligstyrelsen.

Tabel 1. Budget for anvendelse af tilskudsmidler i perioden 01.01.2024-31.12.2024

Udgiftsposter 2024	(t.kr.)
Lønudgifter til erstatningspersonale	2.200
Opkvalificering af eksisterende personale	4.900
Lovpligtige forsikringer	50
Revision	50
Overhead (maksimalt 15 pct.)	1.274
I alt	8.494

Tilskudsmidlerne fordeles til lønudgifter til erstatningspersonale i forbindelse med, at ufaglært personale i ældreplejen tager en uddannelse til social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent. Der udbetales 15.000 kr. pr. måned til erstatningspersonale. Yderligere udbetales der midler til erstatningspersonale for eksisterende personale, som er under opkvalificering fra social- og sundhedshjælper til social- og sundhedsassistent.

Såfremt det ikke er muligt at anvende tilskuddet til ansættelse af erstatningspersonale, kan tilskuddet anvendes til vikarer samt opkvalificering af eksisterende faglært og ufaglært personale i ældreplejen. Under udgiftsposten ”opkvalificering af eksisterende personale” kan afholdes lønudgifter til eksisterende personale, honorarer til konsulenter/oplægsholdere, kursusaktivitet, lokaler, transport samt andre relevante udgifter, som direkte kan henføres til gennemførelse af opkvalificering af eksisterende personale.

I 2024 vil Frederiksberg Kommune anvende en del af tilskuddet til at afholde lønudgifter til ufaglærte medarbejdere på EUV1. Det planlægges, at et EUV1-hold gennemføres i samarbejde med Diakonissestiftelsen med opstart i august 2024. Der er afsat midler til at tilbyde omkring 15 af kommunens ufaglærte medarbejdere at blive en del af ordningen.

Udgiftsposten ”overhead” dækker over midler til administrative støttefunktioner, herunder projektledelse og økonomiske og uddannelsesfaglige kompetencer i staben samt midler til revision og lovpligtige forsikringer. Fra finansåret 2025 overgår midlerne til at blive udmøntet via bloktilskuddet og fordeles via ældrepengen.

Økonomi

Med denne sag søges henholdsvis en indtægts- og en udgiftsbevilling på 7.879.612 kr. til Ældre- og Omsorgsudvalget og en indtægts- og udgiftsbevilling på 615.000 kr. til Magistraten – se tabel 2. Beløbene finansieres således af de tilskudsmidler som Frederiksberg Kommune modtager godkendelse på fra Tilskudsforvaltningen i Social- og Boligstyrelsen.

Bevillingen er således udgiftsneutral for kommunen.

Tabel 2. Fordeling af tilskudsmidler på Ældre- og Omsorgsudvalget og Magistraten

Fordeling i 2024	(t.kr.)
Aktiviteter på Ældre- og Omsorgsudvalget	7.879
Stabsunderstøttelse på Magistraten	615
I alt	8.494

Midlerne til Magistraten skal dække løn- og administrative udgifter til bl.a. projektlederfunktion samt økonomiske og uddannelsesfaglige kompetencer i staben.

Tilskudsmidlerne er ikke omfattet af moms. Bevillingsskema er vedlagt som bilag 2.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke

Behandling

Ældre- og Omsorgsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 29:

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at Ældre- og Omsorgsudvalget

1. godkender aktiviteterne i forbindelse med udmøntningen af tilskudsmidlerne i 2024
2. indstiller, at der gives en indtægts- og udgiftsbevilling på Ældre- og Omsorgsudvalget på 7.879.612 kr. i 2024.
3. indstiller, at der gives en indtægts- og udgiftsbevilling på Magistraten på 615.000 kr. i 2024.

Bilag

Bilag 1, Tillægstilsagn

Bilag 2, Bevillingsskema

Punkt 134: Ingeborggården - renter og indeksering

03.00.00-G01-8-24

Resume

Byggeprojektet Ingeborggården oplever merudgifter som følge af udgifter til stigende renter og indeksering samt grundet et forlig, der tidligere er indgået. I forlængelse af beslutning på magistratsmøde den 22. april (sag nr. 109) og møde i kommunalbestyrelsen den 29. april (sag nr. 102) om Merudgifter på anlægsprojekter, forlægges sag om baggrunden for merudgifterne og finansieringen heraf. Merudgifterne vedr. byggeriet af Ingeborggården er nedbragt så meget som muligt indenfor projektets økonomi, og der er ikke yderligere muligheder for finansiering på udvalgets anlægsbudget.

De samlede udgifter til færdiggørelse af byggeriet estimeres til 25,2 mio. kr. ekskl. moms fordelt med 5,9 mio. kr. i 2024 og 19,3 mio. kr. i 2025.

Efter gennemgang af projektets poster er der, som før nævnt, fundet et besparelspotentiale, uden større konsekvenser for projektet og beboere, estimeret på nuværende tidspunkt til ca. 3 mio. kr. med mulighed for at stige til ca. 4 mio. kr. Beløbene er overslag, idet de endelige og præcise besparelser ikke kan opgøres på nuværende tidspunkt. Derudover er der identificeret et antal udgiftsposter, der har større konsekvenser for projektet, på i alt 1,8 mio. kr. Beløbet er et overslag, idet de endelige og præcise besparelser ikke kan opgøres på nuværende tidspunkt.

Det indstilles at der meddeles anlægsbevilling på den udestående samlede udfordring i størrelsesordenen 20,4 mio. kr. fordelt med 5,9 mio. kr. i 2024 og 14,5 mio. kr. i 2025 finansieret af fremrykket rådighedsbeløb fra puljen til bæredygtigt anlægsniveau i 2026 samt ved opskrivning af den negative anlægspulje i 2024 med 5,9 mio. kr.

Beslutning

Magistraten og Ældre og Omsorgsudvalget

1. indstiller, at besparelsesforslag til en værdi af 4,8 mio. kr. tages til efterretning, idet Magistraten oversendte forslag 1,5 og 6 til budgetforhandlingerne.
2. indstiller, at der afsættes rådighedsbeløb på i alt 20,4 mio. kr. til projektet finansieret fra puljen til bæredygtigt anlægsniveau i 2026 med henholdsvis 5,9 mio. kr. i 2024 og 14,5 mio. kr. i 2025, og at den negative anlægspulje i 2024 opskrives med 5,9 mio. kr., og
3. indstiller, at der meddeles anlægsbevilling på 20,4 mio. kr. finansieret af det fremrykkede rådighedsbeløb.

Indstilling

Ældre og Omsorgsudvalget

1. indstiller, at besparelsesforslag til en værdi af 4,8 mio. kr. tages til orientering,
2. indstiller, at der afsættes rådighedsbeløb på i alt 20,4 mio. kr. til projektet finansieret fra puljen til bæredygtigt anlægsniveau i 2026 med henholdsvis 5,9 mio. kr. i 2024 og 14,5 mio. kr. i 2025, og at den negative anlægspulje i 2024 opskrives med 5,9 mio. kr., og
3. indstiller, at der meddeles anlægsbevilling på 20,4 mio. kr. finansieret af det fremrykkede rådighedsbeløb.

Sagsfremstilling

Byggeriet af plejeboligerne Ingeborggården oplever merudgifter som følge af udgifter til stigende renter og indeksering samt grundet et forlig, der tidligere er indgået. På magistratsmøde den 22. april (sag nr. 109) og kommunalbestyrelsens møde den 29. april (sag nr. 102) blev det besluttet, at merudgifter på anlægsprojekter som udgangspunkt holdes indenfor anlægsprojektets samlede økonomi, og hvis dette ikke kan lade sig gøre, så holdes merudgifterne indenfor udvalgets anlægsbudget. Hvis dette ikke er muligt, peges på finansiering i den udisponerede anlægspulje afsat med budget 2024.

Merudgifterne vedr. byggeriet af Ingeborggården er nedbragt så meget som muligt indenfor projektets økonomi, og der er ikke yderligere muligheder for finansiering på udvalgets anlægsbudget. Sagen redegør for udgifterne og finansiering heraf.

Ekstraordinære udgifter til renter, indeksering og forlig

Renter

Byggebranchen har de senere år været ramt af ekstraordinære pris- og rentestigninger hvilket bl.a. har indflydelse på kommunens plejeboligbyggerier. Tidligere er informeret om konsekvenserne ift. Ny Søndervang men også Ingeborggården er udfordret.

Der er oprindeligt afsat 0,8 mio. kr. til byggelånsrenter for hele byggeperioden til Ingeborggårdens byggesag. Dette baserede sig på den tidligere meget lave rentesats. Prognosen lyder nu på 23 mio. kr. Heraf er 8,2 mio. kr. betalt løbende, og der er således en merudgift i forhold til byggesagen på 14,8 mio. kr. til renter i perioden 2024-26. Den hidtidige betaling af renter har til gengæld udfordret puljen til uforudsete udgifter.

Renteudgifterne fordeler sig på boligdel og servicedel, men da boligerne opføres som almene boliger, er der et loft over den samlede anskaffelsessum, og dette loft er allerede nået. Derfor er der alene kommunen til at afholde ekstra udgifter.

På grund af rentestigningen er byggekreditten vedr. etape 1 omlagt. Dermed vil Ingeborggården være finansieret af to lån og principielt kunne have forskellige huslejer for de to afdelinger.

Indeksering

Indekseringen af totalentreprisekontrakten, bliver væsentlig højere end forventet, pga. de stærkt stigende indekseringstal. Vedr. indeksering er der mulighed for at lade boligerne betale den andel, der påhviler anskaffelsessummen for boligerne, selvom loftet over den maksimale anskaffelsessum er nået. Dette har betydning for huslejen, der fastsættes på baggrund af den samlede anskaffelsessum.

For servicearealerne påhviler udgiften kommunen. Merudgiften for kommunen forventes at udgøre ca. 8,8 mio. kr. eks. moms.

Forlig

Der er indgået forlig mellem GVL og Frederiksberg Kommune vedrørende ekstraomkostningerne til grundvandssænkningen, som betyder en netto udgift for Kommunen på 6,0 mio. kr. eks. moms. Detaljerne i forliget fremgår af MAG d. 22. januar pkt. 21. Udgiften er ligeledes afholdt af puljen til uforudsete udgifter. Dog betyder forliget, at GVL påtager sig en betydelig del af risikoen for projektet, hvilket, alt andet lige, vil nedbringe udgifterne til uforudsete udgifter. Kommunens rådgiver har vurderet, at der alene er behov for ca. 2,8 mio. kr. eks. moms til uforudsete udgifter i den resterende byggeperiode.

Samlet udfordring

Den samlede udfordring for kommunen kan således opgøres til 25,2 mio. kr. eks. moms. fordelt med 5,9 mio. kr. 2024 og 19,3 mio. kr. 2025.

Besparelser i projektet

Opgaven med at finde besparelser i byggeriet af Ingeborggården udfordres dels af, at byggeriet er så tæt på sin afslutning og dels af, at der siden byggeriets start i 2019 allerede er foretaget flere besparelsesrunder mhp budgetoverholdelse. Byggeriet foregår i to etaper, og etape 1 er færdigbygget og ibrugtaget. Mange af de aftaler, der vedrører etape 2 er indgået forud for etape 1, og fx er materialerne til etape 2 allerede bestilt, ligesom aftaler med underleverandører er indgået. Som tidligere fortalt finansieres de to etaper via særskilt låneoptagelse og en forskel i anskaffelsessummer vil medføre forskel i huslejen for beboerne i de to afdelinger. I øvrigt vil besparelser på nuværende tidspunkt medføre to forskellige kvaliteter i de to afdelinger.

Der er oprindeligt identificeret 37 udgiftsposter med besparelspotentiale, som har været genstand for nærmere undersøgelser – herunder drøftelser/ forhandlinger med entreprenøren. Mange forslag har vist sig ikke at kunne realiseres en besparelse, eller kun en meget begrænset besparelse. Andre har mødt juridiske eller tekniske hindringer. På den baggrund er der nu syv forslag, der kan indarbejdes i projektet. De første fire vurderes at have begrænset eller ingen negative konsekvenser for projektet, mens de tre sidste vil opleves som en forringelse for beboerne. Alle forslag er i overensstemmelse med plangrundlaget.

Nedenfor er de syv poster opsat i skema:

Ændring i projekt	Anslået besparelse (ekskl. moms)	Bemærkning	Forslag
-------------------	----------------------------------	------------	---------

Forslag uden større konsekvenser

1.	Plantevæg udgår i stueplan udgår. Væg hvidmales	110.000	- Er egnet til at skabe hjemlighed
+ Har driftsmæssige udgifter
+ kan evt. etableres senere	+
2.	Billigere belægninger (asfalt ændres til betonsten/maskinsten)	100.000	+ Der opnås faktisk bedre sammenhæng
+ Bliver billigere i drift	+
3.	Etablering af billigere flugtvejsløsning fra konkrete servicearealer. Alle løsninger opfylder kravene til flugtveje.	1.000.000	- Juridisk krav om adgangsvej
+ Kan løses på forskellig vis i første omgang som billigere adgang – evt. via ændring af ejerlejlighedsopdeling, hvorved besparelsen bliver større.	+
4.	Færdiggørelse af vej/sving på Troels-Lunds Vej, herunder etablere vareaflevering ved svinget på Troels-Lunds Vej.	1.700.000	+ Det viser sig, at en billigere løsning også bliver bedre såvel æstetisk som funktionelt.	+

I alt for kategori 2.910.000

Forslag med konsekvenser

5.	Områderne aktivitetslunden, parkeringslunden og den hemmelige have.
Generelt fjernes inventar, træer, stålkanter, lamper i terræn, m.v.
Den hemmelige have ændres belægningens udformning
Resten laves til en vild græssåning, på samme måde som bedet foran FB på sportsbåndet.	725.000	+
Alt efter hvilke andre materialer/belægninger der vælges, vil det blive en billigere drift.
+ Kan etablere senere, hvis findes finansiering.
- Har stor betydning for hjemlighed og trivsel at der er en have til plejehjemmet, med sanseoplevelser for beboerne, og noget at kigge ud på
- Har mulig betydning for funktionalitet, som stort set forsvinder, da man normalt ikke færdes på områder med vildt græs.	+
6.	Reserveret beløb til aktivitets-/wellnessrums færdiggørelse (som ikke er afgørende for driften af plejecentret) . Entreprenør afleverer råhus. Færdiggørelse undlades.	680.000	+ Rummet kan evt. indrettes senere, hvis der bliver økonomisk mulighed herfor.
- Rummet vil være helt uanvendeligt	+

7. Beløb til højere kvalitet i belysning udendørs. Belysning vil fortsat overholde kommunens standard for armaturvalg mv.	400.000	- Der vil være forskel på udendørs belysning, i etape A og B. -Har betydning for driften, da der er forskellige lamper på terræn og kommunens standard ikke følges.	+
I alt for kategori	1.805.000		

Økonomi

Såfremt indstillingen tiltrædes, fremrykkes rådighedsbeløb på i alt 20,4 mio. kr. fra puljen til bæredygtigt anlægsniveau i 2026 med henholdsvis 5,9 mio. kr. i 2024 og 14,5 mio. kr. i 2025.

Der meddeles desuden anlægsbevilling på 20,4 mio. kr. finansieret af det fremrykkede rådighedsbeløb.

Den negative anlægspulje til styring af anlægsrammen i 2024 opskrives med 5,9 mio. kr.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke

Behandling

Ældre- og Omsorgsudvalget 6. maj, Magistraten 13. maj og Kommunalbestyrelsen 27. maj 2024

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 31:

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet og By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at Ældre- og Omsorgsudvalget

1. indstiller, at besparelsesforslag til en værdi af 4,8 mio. kr. tages til orientering,
2. indstiller, at der afsættes rådighedsbeløb på i alt 20,4 mio. kr. til projektet finansieret fra puljen til bæredygtigt anlægsniveau i 2026 med henholdsvis 5,9 mio. kr. i 2024 og 14,5 mio. kr. i 2025, og at den negative anlægspulje i 2024 opskrives med 5,9 mio. kr., og
3. indstiller, at der meddeles anlægsbevilling på 20,4 mio. kr. finansieret af det fremrykkede rådighedsbeløb.

Bilag

Bevillingsskema - Ingeborggården Indeksering og renter

Punkt 135: Seniorbofællesskab på Sdr. Fasanvej 26

03.03.01-G01-1-22

Resume

Fonden for Billige Boliger har fremsendt et skitseforslag til et bofællesskab for seniorer med 20 boliger på Sdr. Fasanvej 26. Byggeriet skal opføres på en grund, som Frederiksberg Kommune skal sælge til bygherren, og byggeriet planlægges opført som ustøttede andelsboliger med kommunal garantistillelse i henhold til lov om almene boliger. Denne sag vedrører godkendelsen af skitseprojektet, der er en forudsætning for fondens videre dialog med de kommende andelshavere om projektet.

Beslutning

Et flertal i Magistraten (Borgmesteren, Sine Heltberg, Mette Bang Larsen, Thyge Enevoldsen, Lone Loklindt, Freja Fokdal, Jan E. Jørgensen og Lotte Kofoed) og et flertal i Klima-, Plan- og Boligudvalget (Rasmus Holme Nielsen, Thyge Enevoldsen, Lone Loklindt og Malte Mathies Løcke) indstiller,

1. at der kan opføres en ny bebyggelse på kommunens grund, matrikel 38q, beliggende Sdr. Fasanvej 26, der omfatter ca. 20 boliger med tilhørende fælles arealer og et samlet bruttoetageareal på ca. 1.570 m² - og
2. at det i sagen og i bilag 1-4 beskrevne skitseprojekt godkendes, idet flertallet forudsætter, at kommunens advokatfirma Horten ikke har indsigelser i forhold til lovligheden af udformningen af fortrinsretten for Frederiksberg-borgere, og idet advokatvurderingen vedlægges sagen til kommunalbestyrelsens behandling.

Et mindretal i Magistraten (Michael Brautsch, Alexandra Dessoy, Nikolaj Bøgh, Laura Lindahl) og et mindretal i Klima-, Plan- og Boligudvalget (Anders Storgaard, Nikolaj Bøgh og Carina Høedt) stemte imod.

Et andet mindretal i Magistraten (Helle Sjelle) tog forbehold.

Der var enighed i Klima-, Plan- og Boligudvalget om, at sagen skal indeholde de oplysninger fra besigtigelsen, som fremgik ved besigtigelsen, også fremgår af sagen forud for mødet i magistraten. Udvalget var derudover enige om at styrke biofaktoren og skabe kompensation ved byskoven for de på stedet værende buske og krat af hensyn til de dyr, som foretrækker det som ynglested, evt. med fondsstøtte.

Indstilling

Et flertal i Klima-, Plan- og Boligudvalget (Rasmus Holme Nielsen, Thyge Enevoldsen, Lone Loklindt og Malte Mathies Løcke) indstiller,

1. at der kan opføres en ny bebyggelse på kommunens grund, matrikel 38q, beliggende Sdr. Fasanvej 26, der omfatter ca. 20 boliger med tilhørende fælles arealer og et samlet bruttoetageareal på ca. 1.570 m² - og
2. at det i sagen og i bilag 1-4 beskrevne skitseprojekt godkendes.

Et mindretal i Klima-, Plan- og Boligudvalget (Anders Storgaard, Nikolaj Bøgh og Carina Høedt) stemte imod.

Der var enighed i Klima-, Plan- og Boligudvalget om, at sagen skal indeholde de oplysninger fra besigtigelsen, som fremgik ved besigtigelsen, også fremgår af sagen forud for mødet i magistraten. Udvalget var derudover enige om at styrke biofaktoren og skabe kompensation ved byskoven for de på stedet værende buske og krat af hensyn til de dyr, som foretrækker det som ynglested, evt. med fondsstøtte.

Sagsfremstilling

Notat med oplysninger fra besigtigelsen den 29. april 2024 er vedlagt som bilag 5.

Sagsfremstilling af 6. maj 2024

Klima-, Plan- og Boligudvalget udsatte på mødet den 8. april 2024 sagen med henblik på besigtigelse. Besigtigelsen finder sted mandag den 29. april 2024.

Udvalget stillede på mødet den 8. april en række spørgsmål til sagen. Disse besvares herunder.

Det bemærkes i øvrigt, at sagens bilag 2 "Arkitektturnotat" er opdateret siden behandlingen den 8. april, da der ved en fejl var bilagt en tidligere version af notatet.

Den potentielle økologiske forbindelse

Den potentielle økologiske forbindelse på tværs af Sdr. Fasanvej udgøres af Solbjerg Parkkirkegård og Frederiksberg Have og er smallest svarende til ca. 40 meter, der hvor Solbjerg Parkkirkegård og Frederiksberg Have støder op til Sdr. Fasanvej. Den potentielle økologiske forbindelse er på det pågældende sted brudt af en tung fysisk barriere på begge sider af Sdr. Fasanvej i form af mure, der omkranser kirkegården og Frederiksberg Have. Det betyder, at det er fugle, flyvende insekter og plantefrø der vil kunne sprede sig på tværs af vejen.

Projektområdet ligger umiddelbart op til den potentielle økologiske forbindelse. Beplantningen på grunden ligger som en grøn enklave adskilt fra kirkegården af vej og parkeringsplads på kirkegården. I forhold til den potentielle økologiske forbindelse vil det være af mindre betydning at krat og selvsåede småtræer på grunden fældes. Det store gamle træ, der bevares ved indkørslen til kirkegården, er derimod af stor betydning at beskytte, da det bidrager til mulighederne for at fugle, insekter og plantefrø kan spredes. Tilsvarende ligger den potentielle økologiske forbindelse op til Zoologisk Have. Ved at bygge i projektområdet gøres den biologiske masse af træer og buske mindre. Biofaktoren er i dag 1,5, og der projekteres med en biofaktor på 1.39. Det planlægges dog samtidig at kompensere for naturindholdet, der fjernes i projektområdet, ved at forbedre naturkvaliteten i projektområdet og herigennem fremme biodiversiteten, således at der er en stor artsrigdom med løvbærende og blomstrende buske og planter. Zoologisk Haves område vil også bidrage til spredning til kirkegården. Udviklingsplanen for Solbjerg Parkkirkegård indeholder også tiltag til at øge bynaturen og biodiversiteten. Hertil kommer, at også Miyawaki-skoven på kirkegården vil bidrage til at forbedre naturkvaliteten.

Parkering

Idet projektet vurderes at være særlige boformer i henhold til kommuneplanen, kan parkeringsnormen fastsættes ud fra en konkret vurdering. Med udgangspunkt i at projektet er et seniorbofællesskab, hvor der forventes lavt bilejerskab, og at det stilles som vilkår, at der etableres en delebilkparkeringsplads, er det forvaltningens vurdering, at der skal etableres fem nye bilparkeringspladser - heraf en handicapparkeringsplads på terræn. Det endelige krav til parkering vil blive fastlagt som led i den kommende byggesagsbehandling. Der kan efter en konkret vurdering gives tilladelse til en reduktion af parkeringsnormen, hvis der etableres en delebilsordning for ejendommens ejere og brugere, og hvis der udpeges og reserveres parkeringsareal til de pågældende delebiler. I tidsrummet 9-17 er belægningsgraden i område 25 mindre end 70 % (området omkring og nord for Solbjergparkkirkegård og vest for Sdr. Fasanvej). Fra 20-22 er belægningsgraden 70,4 % og lørdage kl. 10-14 er belægningsgraden 67,9 %.

Fortrinsret for frederiksbergborgere

Det er forvaltningens vurdering, at det er sagligt for kommunen at sælge grunden i henhold til almenboligloven med et vilkår om, at borgerne på Frederiksberg får fortrinsret til de kommende udstøttede private andelsboliger på Sdr. Fasanvej 26. Kommunen vil efter bestemmelser i almenboligloven kunne indgå udlejningsaftaler efter særlige kriterier, herunder at lokale borgere kan opnå fortrinsret eksempelvis til seniorbofællesskaber. Hjemmelsgrundlaget i denne sag er kommunalfuldmagtsreglerne, da der ikke er tale om almene seniorboliger.

Borgerne skal have boet 2 år på Frederiksberg før købet, således der er tale om en reel bopæl inspireret af reglerne i lejelovgivningen om retten til at overtage et lejemål efter 2 års samliv eller fælles husstand. Det er vurderingen, at det i modsat fald vil være vanskeligere at opnå de forudsatte frigørelser af andre boliger på Frederiksberg og den ønskede effekt på flyttekæderne. Vilkåret er alene en fortrinsret. Borgere, der har boet i kortere tid på Frederiksberg samt borgere fra andre kommuner, vil derfor også have mulighed for at erhverve andelsboligerne, såfremt der ikke er tilstrækkelige med interesserede, som opfylder vilkåret.

Tidligere sagsfremstilling (8. april 2024)

Fonden for Billige Boliger har udarbejdet et projektforslag for et bofællesskab for seniorer med 20 boliger på Sdr. Fasanvej 26. På baggrund af en tæt dialog mellem Fonden og Frederiksberg Kommune om vilkår for projektet (jf. bilag 1) har AART Arkitekter udarbejdet det vedlagte skitseprojekt (jf. bilag 2) for byggeriet. Projektforslaget er udarbejdet på baggrund af Magistratens beslutning den 20. juni 2022 om at igangsætte arbejdet med et pilotprojekt for et bygge- og bofællesskab på den kommunalt ejet grund. Beslutningen blev truffet i forlængelse af det boligpolitiske udspil - Udbygning af den blandede by.

Pilotprojekt for bygge- og bofællesskab

Frederiksberg Kommune påtænker at sælge grunden Sdr. Fasanvej til opførelse af bofællesskabet. Projektet har givet kommunen mulighed for at afprøve en proces omkring tilvejebringelse af andelsboliger, der opføres som udstøttede andelsboliger med kommunal garantistillelse i henhold til Almenboliglovens Kapitel 11b. Almenboligloven giver i den forbindelse kommunen mulighed for at stille en række vilkår for projektet med henblik på at sikre god arkitektonisk indpasning og en udformning af boligerne, der rammer behovet hos målgruppen af seniorer.

Projektet er samtidig et pilotprojekt for udvikling af bo- og byggefællesskabet som boform, der kan være til eksempel for lignende projekter på Frederiksberg Hospital, hvor der også arbejdes med fællesskabsorienterede boformer. Fonden for

Billige Boliger har erfaring med at opføre byggefællesskaber og gennemføre inddragelsesprocesser, hvor de kommende andelshavere får mulighed for at sætte deres præg på udformningen af byggeriet, herunder primært de fælles opholdsarealer inde og ude jf. bilag 3. Det afsøges, i hvilket omfang denne proces kan bidrage til at skabe kvalitet i byggeriet og måske en større grad af ejerskab. Kommunens egne undersøgelser viser stor efterspørgsel af bofællesskaber for seniorer, og byggeriet indgår således også i Frederiksberg Kommunes indsats for at understøtte flyttekæder, der kan frigive større familieboliger.

Baggrund for projektet

Magistraten og Klima-, Plan- og Boligudvalget godkendte den 20. juni 2022, at der skulle arbejdes videre med idéoplægget for en nærmere beskrivelse af krav for opførelse af en ny beboelsesejendom og dertil hørende udearealer på Søndre Fasanvej 26 som byggefællesskab. Udvalget understregede, at der ikke hermed er taget stilling til en konkret bebyggelse på grunden. Magistraten ønskede, at det i videst omfang undgås, at projektet giver anledning til, at der fældes træer. Det blev indstillet, at boligerne opføres som andelsboliger med kommunal garanti, og at der blev arbejdet videre med konkrete garantivilkår for byggeriet. Forvaltningen skulle undersøge, om salg af grunden kan ske direkte til Fonden for Billige Boliger jf. almenboligloven, hvilket kunne sikre, at fondens erfaringer med lignende byggeri indgår i projektet.

Denne sag vedrører alene godkendelsen af skitseprojektet, der er en forudsætning for, at Fonden for Billige Boliger kan påbegynde en mere detaljeret projektering og indlede dialog med kommende andelshavere. Når der er opnået enighed om vilkår for grundsalget, fremlægges en købsaftale samt en indstilling om kommunal garanti til projektet for kommunalbestyrelsens godkendelse.

Arkitektur, bynatur og bæredygtighed

Bebyggelsen er i fem etager, lægger sig i den tilstødende karrébebyggelse og afrunder karréen på Sdr. Fasanvej mod indgangspartiet ved Solbjerg Parkkirkegård. Bygningen opdeles i et forhus, der runder karréen af mod Solbjerg Parkkirkegård samt et længehus, der støder op til nabobebyggelsen. Kirkegårds-muren genopføres med samme kvalitet, farve og karakter i stenen og strækker sig hen foran bebyggelsen til indgangspartiet til de fælles opholdsarealer. På havesiden åbnes bebyggelsen mod parkkirkegården med en markant altangangsbygning med lyse betonsøjler og dragere samt integrerede plantekasser. Den vestvendte tagflade i bygningen nærmest nabohuset har integrerede solceller, og tagmaterialet er en indfarvet stålplade med stående false, der også trækkes med ned ad facaden på havesiden og går igen i plantekasserne.

Det har været undersøgt, om bebyggelsen kan placeres på en måde, så de fire store lindetræer ud mod Sdr. Fasanvej kan bevares. Af hensyn til skyggevirkning og indblik til nabobebyggelsen kan bygningen ikke trækkes længere ind på grunden. Ud fra et ønske om at bebyggelsen afrunder karréen, og at bofællesskabet har en vis størrelse (ca. 20 boliger), har forvaltningen vurderet, at det kun er muligt at bevare det store fuldkronede lindetræ nærmest indgangspartiet til Solbjerg Parkkirkegård. Træet skånes under opførelsen, og bebyggelsen trækker sig lidt tilbage fra Sdr. Fasanvej for at give plads til træet. De andre tre lindetræer fældes, heraf er det ene i ringe stand. Det er skrevet ind som et vilkår i købsaftalen, at det eksisterende træ skal beskyttes i byggeperioden, og at der skal plantes tre erstatningstræer.

Området er i Kommuneplan 2021 udpeget som en potentiel økologisk forbindelse, hvilket betyder et potentiale for at udvikle sig til økologiske forbindelser eller kan udvide eller skabe sammenhæng mellem eksisterende værdifulde naturområder. Den potentielle økologiske forbindelse går tværs af Sdr. Fasanvej til Frederiksberg Have. Den potentielle økologiske forbindelse anses for at være intakt, idet fugle, flyvende insekter og frø fortsat kan sprede sig som i dag mellem Søndermarken, Zoologisk Have og Solbjerg Parkkirkegård.

Bebyggelsesprocenten for projektet er 94,3 pct., og den maksimale bebyggelsesprocent i henhold til kommuneplanen er 110 pct. De fælles udeopholdsarealer er udformet med fokus på rekreative kvaliteter, herunder at bevare en høj biofaktor (nuværende 1,50/ fremtidig ca. 1,39) og understøtte biodiversitet. Landskabsplanen (plantevalg mm.) er beskrevet i bilag 2. Således anvendes fortrinsvis hjemmehørende arter, der giver føde til insekter, bier, fugle og mennesker. En varieret buskbeplantning i forskellig højde skaber et filter ind til bebyggelsens udeopholdsarealer. Cykler og renovation er indpasset i et udhus og en pergola, der lægges ind mod nabogrunden. Udeopholdsarealerne udgør ca. 530 m² og udgør således 36 pct. af bruttoetagearealet.

De 20 boliger har en gennemsnitsstørrelse på 59,2 m² bruttoetageareal og varierer fra ca. 49 m² - 98 m² plus gennemsnitligt 18 m² fælles opholdsareal. Fællesarealerne samt atten af de tyve boliger indrettes, så de er tilgængelige for kørestolsbrugere. Der er en overvægt af boliger til enlige seniorer i overensstemmelse med, at mange seniorer er singler, og samtidig er der en god fordeling af boligstørrelser, hvor der også er gode boliger til par.

Der stilles krav om, at bygningen certificeres med mindst DGNB Guld jf. bilag 4. Materialer og konstruktioner beskrives med et bygningspas, der registrerer materialerne og blandt andet skal beskrive, hvordan bygningsdele og konstruktioner er designet, så de kan skilles ad og genanvendes.

Seniorbofællesskab og andelsboliger

Bebyggelsen opføres med stor grad af involvering af de kommende beboere i beslutninger om indretning af de fælles opholdsarealer og uderum. Fællesarealerne ligger i stueetagen, således at huset møder byen med en venlig og åben facade mod Sdr. Fasanvej, hvor de forbipasserende får et kig ind i fællesrummene i stueetagen, der udgør hjertet i bebyggelsen. Projektet er planlagt som "særlige boformer", hvor der i henhold til kommuneplanen stilles krav om, at mindst 12,5 pct. af bruttoetagearealet er fælles opholdsareal. Der etableres således et stort fælles køkken med spisesal, et fælles vaskeri, et gæsteværelse og desuden et ekstra værksted/evt. musikrum. Den endelige indretning af fællesarealerne i stueetagen vil blive fastlagt sammen med de kommende andelshavere.

Den videre proces

Forvaltningen forventer umiddelbart før eller efter sommerferien at fremlægge en sag til Kommunalbestyrelsens godkendelse om forhåndstilsagn om garantistillelse for projektet og salg af grunden Sdr. Fasanvej 26, hvor salget gøres betinget af, at køber som salgsvilkår opfylder garantivilkårene. Det vedlagte bilag 1 indeholder et udkast til garantivilkårene, der vil blive stillet i den forbindelse. Garantivilkårene tager udgangspunkt i at sikre god arkitektonisk kvalitet, herunder krav til DGNB-certificering og bæredygtighed, samt at projektet indpasses til den arkitektoniske kontekst på Sdr. Fasanvej og formidler en vellykket afrunding af karréforløbet mod indgangspartiet til Solbjerg Parkkirkegård.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

Fonden for Billige Boliger har beskrevet et byggeri med høj arkitektonisk kvalitet, hvor der er omsorg for detaljerne, og hvor der er arbejdet med indpasningen i den eksisterende karréstruktur og en vellykket afrunding af husrækken i den halvåbne karré, der skaber en bedre overgang til indgangspartiet ved Solbjerg Parkkirkegård. Som et pilotprojekt for bo- og byggefællesskab giver projektet mulighed for at evaluere, hvorvidt denne proces vil bidrage til at skabe kvalitet i byggeriet og et øget ejerskab til boligerne og bofællesskabet blandt andelshaverne. Dette som baggrund for en vurdering af, om modellen kan bibringe værdi i udviklingen af boligområderne på grunden ved Frederiksberg Hospital.

Boligbebyggelsen har stor kvalitet i både udformningen af boliger og fælles opholdsarealer og møder de behov, som seniorerne på Frederiksberg har givet udtryk for i forvaltningens undersøgelser. Projektet er udformet, så det kan opnå en DGNB-Guld-certificering, og landskabsplanen beskriver et fint bearbejdet fælles udeopholdsareal, hvor der er lagt vægt på både høj biofaktor og ikke mindst at skabe kvalitet i beplantningen i form af en større variation og artsrigdom. De bevaringsværdige træer, der fældes, genplantes. Samlet set er det forvaltningens vurdering, at der er beskrevet en bebyggelse med en høj arkitektonisk kvalitet i gode, holdbare materialer, som vil imødekomme målgruppens behov for en bolig i et seniorbofællesskab i Frederiksberg Kommune.

Økonomi

Sag om garantistillelse afventer, at der opnås enighed om vilkår for salg af grund, og herefter vil der blive fremlagt en sag om kommunal garantistillelse i henhold til Almenboliglovens Kapitel 11b. Garantistillelsen påvirker ikke kommunens låneramme. Der vil blive stillet som betingelse for endeligt tilsagn om garantistillelse, at Fonden har fået bindende købstilbud for 100 pct. af andelslejlighederne.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke

Behandling

Klima-, Plan- og Boligudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen

Historik

Indstilling 8. april 2024, pkt. 32

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der kan opføres en ny bebyggelse på kommunens grund, matrikel 38q, beliggende Sdr. Fasanvej 26, der omfatter ca. 20 boliger med tilhørende fælles arealer og et samlet bruttoetageareal på ca. 1.570 m² - og
2. at det i sagen og i bilag 1-4 beskrevne skitseprojekt godkendes.

Beslutning fra Klima-, Plan- og Boligudvalget 2022-25, 8. april 2024, pkt. 32

Klima-, Plan- og Boligudvalget udsatte sagen med henblik på besigtigelse.

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 42

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der kan opføres en ny bebyggelse på kommunens grund, matrikel 38q, beliggende Sdr. Fasanvej 26, der omfatter ca. 20 boliger med tilhørende fælles arealer og et samlet bruttoetageareal på ca. 1.570 m² -
2. at det i sagen og i bilag 1-4 beskrevne skitseprojekt godkendes.

Beslutning fra Klima-, Plan- og Boligudvalget 2022-25, 6. maj 2024, pkt. 42

Et flertal i Klima-, Plan- og Boligudvalget (Rasmus Holme Nielsen, Thyge Enevoldsen, Lone Loklindt og Malte Mathies Løcke) indstiller,

1. at der kan opføres en ny bebyggelse på kommunens grund, matrikel 38q, beliggende Sdr. Fasanvej 26, der omfatter ca. 20 boliger med tilhørende fælles arealer og et samlet bruttoetageareal på ca. 1.570 m² - og
2. at det i sagen og i bilag 1-4 beskrevne skitseprojekt godkendes.

Et mindretal i Klima-, Plan- og Boligudvalget (Anders Storgaard, Nikolaj Bøgh og Carina Høedt) stemte imod.

Der var enighed i udvalget om, at sagen skal indeholde de oplysninger fra besigtigelsen, som fremgik ved besigtigelsen, også fremgår af sagen forud for mødet i magistraten. Udvalget var derudover enige om at styrke biofaktoren og skabe kompensation ved byskoven for de på stedet værende buske og krat af hensyn til de dyr, som foretrækker det som ynglested, evt. med fondsstøtte.

Bilag

Bilag 1 Udkast til vilkår for garantistillelsen 25-03-24

Bilag 2 Søndre fasanvej_præsentation lav opløsning_0

Bilag 3 Notat vedr proces for Fællesbyg Sdr Fasanvej_0 2

Bilag 4 Notat vedr opnåelse af DGNB Guld_0

Bilag 5 Faktuelle oplysninger fra besigtelse den 29. april 2024

Punkt 136: Renovering af Frederiksberg Forenede Boligselskabers afdeling Solbjerg Have - godkendelse af skema C

03.02.14-K08-3-22

Resume

Med denne sag fremlægges byggeregnskab (skema C) til Kommunalbestyrelsens godkendelse. Projektets anskaffelsessum er siden godkendelsen af skema B øget med i alt 54,574 mio. kr. til 222,603 mio. kr. for de støttede arbejder og med 7,624 mio. kr. til 99,621 mio. kr. for de ustøttede arbejder. Den kommunale garantistillelse er dermed også øget og fremlægges for kommunalbestyrelsens godkendelse.

Beslutning

Magistraten og Klima-, Plan- og Boligudvalget indstiller,

1. at det fremsendte byggeregnskab for Helhedsplan Solbjerg Have, hvor anskaffelsessummen for støttede arbejder er øget fra 168,029 mio. kr. til 222,603 mio. kr. og for ustøttede arbejder fra 91,996 mio. kr. til 99,621 mio. kr. godkendes,
2. at der stilles kommunal garanti for realkreditlånet vedrørende de støttede arbejder på 201,303 mio. kr. for den del af lånet, der på tidspunktet for garantistillelsen har pantesikkerhed ud over 60% af ejendommens værdi. Garantien gives under forudsætning af, at Landsbyggefondens stiller regaranti.
3. at anvendelse af reguleringskontoen til finansiering af 21,3 mio. kr. af de støttede arbejder og 7,624 mio. kr. af de ustøttede arbejder godkendes.

Indstilling

Klima-, Plan- og Boligudvalget indstiller,

1. at det fremsendte byggeregnskab for Helhedsplan Solbjerg Have, hvor anskaffelsessummen for støttede arbejder er øget fra 168,029 mio. kr. til 222,603 mio. kr. og for ustøttede arbejder fra 91,996 mio. kr. til 99,621 mio. kr. godkendes,
2. at der stilles kommunal garanti for realkreditlånet vedrørende de støttede arbejder på 201,303 mio. kr. for den del af lånet, der på tidspunktet for garantistillelsen har pantesikkerhed ud over 60% af ejendommens værdi. Garantien gives under forudsætning af, at Landsbyggefondens stiller regaranti.
3. at anvendelse af reguleringskontoen til finansiering af 21,3 mio. kr. af de støttede arbejder og 7,624 mio. kr. af de ustøttede arbejder godkendes.

Sagsfremstilling

KAB har på vegne af Frederiksberg Forenede Boligselskaber (FFB) fremsendt byggeregnskab og ansøgning om godkendelse af skema C for renoveringssagen Helhedsplan for afdeling Solbjerg Have med 328 familieboliger.

Afdelingen er beliggende på adressen Solbjerg Have 2A-32 og 9-23 samt Lauritz Sørensens Vej 25, 27, 43, 47, 53, 61, 75, 85, 93, 99, 109, 117, 125 og 127 og udgør i alt ca. 25.000 m².

Renoveringen af afdeling Solbjerg Have er gennemført i perioden 2018-2021. Den omfattede d. 6. november 2017 ved Kommunalbestyrelsens godkendelse af skema B betonrenovering, renovering af klimaskærm, badeværelser, afløb, brugsvandsinstallationer og ventilationsanlæg, delvis vinduesrenovering, opgradering af belysning i terræn og fælles adgangsveje, etablering af solceller og finansiering af udførte nødværgeforanstaltninger. Kommunalbestyrelsen godkendte ved skema B en anskaffelsessum på 168,029 mio. kr. for de støttede arbejder og 91,996 mio. kr. for de ustøttede arbejder.

Øget anskaffelsessum grundet ekstraarbejder og udvidelse af projekt

KAB oplyser, at projektet efter godkendelse af skema B er øget på grund af en række ekstraarbejder og budgetudvidelser, som Landsbyggefondens har godkendt. Bl.a. sikring af arbejdsmiljø i forbindelse med asbestsaneringer hvor den planlagte metode viste sig at være utilstrækkelig, øget omfang af bl.a. stilladser ved renovering af tage, betydeligt øget omfang af arbejder med tekniske installationer, fuld genhusning af alle berørte beboere på hotel grundet corona, brand samt forlænget byggetid som følge af ovennævnte. Dertil er, med tilsagn fra Landsbyggefondens, tilføjet opretning af Solbjergs Haves prisbelønnede haveanlæg, der har lidt under renoveringen.

Finansiering af støttede og ustøttede arbejder.

Realkreditlån til renovering af afdelingen Solbjerg Have er opdelt i støttede lån (med ydelsesstøtte fra Landsbyggefonden) og lån til ustøttede arbejder (uden ydelsesstøtte). Landsbyggefonden har på baggrund af gældende kriterier vurderet, hvilke arbejder, der kan støttes. Anskaffelsessummen for de støttede arbejder finansieres ved skema C med ved et realkreditlån på 201,303 mio. kr. med kommunal garanti samt finansiering fra reguleringskontoen på 21,3 mio. kr.

Reguleringskontoen er knyttet til helhedsplanssager og udgøres af midler, der opsamles som følge af tidsforskydning mellem støttetildeling og afholdelse af udgifterne. Anvendelsen af midlerne kan kun ske ved godkendelse fra Landsbyggefonden, boligorganisationen og Kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelse godkendte med skema B at stille garanti for realkreditlån på 168,029 mio. kr. til de støttede arbejder. Lånet øges med 33,274 mio. kr. fra 168,029 mio. kr. til 201,303 mio. kr. Garantien omfatter den del af lånet, der på tidspunktet for garantistillelsen har pantessikkerhed ud over 60% af ejendommens værdi. Kommunalbestyrelsen skal i henhold til § 127 i Lov om Boliger godkende, at kommunen øger garantistillelsen. Det er en forudsætning for tilsagn om ydelsesstøtte fra Landsbyggefonden, at kommunalbestyrelsen garanterer for lånet.

Anskaffelsessummen for de ustøttede arbejder, der udgør 99,621 mio. kr., finansieres med et realkreditlån på 81,247 mio. kr. Ved godkendelsen af skema B godkendte Kommunalbestyrelsen ligeledes at stille kommunal garanti for dette lån. KAB har d. 20.03.24 oplyst, at der ikke er behov for kommunal garanti for dette lån. De ustøttede arbejder finansieres i øvrigt med i alt ca. 18,4 mio. kr.: kapitaltilførsel (2 mio. kr.), egen trækingsret (2,19 mio. kr.), fællestilskudspulje (6,56 mio. kr.) og tilførsel fra reguleringskontoen (7,624 mio. kr.).

Støttede arbejder	Skema B Mio. kr.	Forøgelse mio. kr.	Skema C mio. kr.
Samlet anskaffelsessum støttede arbejder	168,029	54,575	222,603
Finansieret af reguleringskontoen		21,3	21,3
Finansieret med realkreditlån med kommunal garantistillelse	168,029	33,274	201,303

Huslejestigninger

Ved skema B renoveringen godkendte Kommunalbestyrelsen en gennemsnitlig huslejestigning på ca. 122 kr. pr. m² om året, som blev iværksat pr. 1. februar 2021. I 2017 var den gennemsnitlige husleje på 986 kr. pr. m² om året. Samtidig med huslejestigningen blev det besluttet, at vandforbruget ikke længere skulle være en del af huslejen, men skulle måles og betales særskilt efter forbrug. Dette medførte, at den gennemsnitlige husleje efter huslejeforhøjelsen var lavere (gennemsnitslejen på 969 kr. pr. m² om året), end før stigningen.

KAB har 30. januar 2024 fremsendt huslejembudget, med en leje på ca. 1.167 kr. pr. m² om året i 2024. Dette udgør en huslejeforhøjelse på ca. 181 kr. pr. m² om året efter 2017. Huslejen er dermed steget yderligere efter skema B-tilsagnet grundet bl.a. udgifter til drift af vaskeri, planlagt vedligehold, øgede skatter og afgifter samt forbrugsudgifter.

Revisionens bemærkninger til byggeregnskabet

Byggeregnskabet er blevet revideret af Albjerg Statsautoriseret Revisionspartnerselskab. Revisor erklærer, at byggeregnskabet giver et retvisende billede af anskaffelsessummen for byggesagen. Regnskabet er udarbejdet "efter lov om almene boliger, støttede private andelsboliger mv. og driftsbekendtgørelsens krav til almene boligorganisationers regnskabsaflæggelse". Revisionens gennemgang af enkeltposter i byggeregnskaberne, herunder bl.a. udgifter til entreprise, har ikke givet anledning til bemærkninger.

I byggeregnskabet indgår afsatte beløb på i alt 9,27 mio. kr. for de støttede arbejder og 3,17 mio. kr. for de ustøttede arbejder, og der skal således fremsendes regnskab for afsatte beløb. Afsatte beløb er endnu ikke afholdte udgifter i byggesagen, hvor der kan forventes afvigelser mellem det estimerede- og det senere faktisk betalte beløb. Hvis de afsatte beløb ikke kan dokumenteres fuldt ud, nedskrives anskaffelsessummen, garantistillelsen, grundkapitallånet mv. for den del af de afsatte beløb, der ikke er dokumentation for. Godkendelsen af afsatte beløb er delegeret til forvaltningen. I afsatte beløb indgår bl.a. opretning af haveanlæg. Der er dialog med bl.a. Frederiksberg Forsyning om klimatilpasninger, der skal afklares og udføres inden anlægget kan oprettes. Landsbyggefonden støtter opretningen med 2,46 mio. kr.

Fejl meldt til Byggeskadefonden

Der er efter renoveringen konstateret en generel fejl på badeværelsesgulve efter renoveringen, hvilket er meldt som byggeskadesag hos Byggeskadefonden. Der afventes en afgørelse af, om fonden anerkender sagen og dermed giver økonomisk støtte til udbedring. Evt. udgifter til genopretning af fejl skal finansieres uden for byggesagen.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Landsbyggefonden og Frederiksberg Forenede Boligselskaber ved KAB har besluttet at gennemføre en række ekstraarbejder i afdeling Solbjerg Have. Forvaltningen vurderer ved gennemgang, at der er tale om relevante ekstraarbejder. Det bemærkes, at forvaltningen ikke har været inddraget i beslutningerne om at udvide projektet, der er udvidet væsentligt efter tilsagn om skema B, og som, bortset fra oprettelse af haveanlægget, er implementeret ved skema C.

Med henvisning til revisionens godkendelse af byggeregnskabet, indstilles til Kommunalbestyrelsen at godkende byggeregnskabet, henholdsvis støttede og ustøttede arbejder, den beskrevne garantistillelse, anvendelse af midler fra reguleringskontoen samt det beskrevne huslejembudget.

Økonomi

Idet anskaffelsessummen for de støttede arbejder er øget med 54,574 mio. kr., øges også Frederiksberg Kommunes garantistillelse. Anskaffelsessummen for disse arbejder er finansieret med et 30-årigt støttet realkreditlån, der ved skema C udgør 201,303 mio. kr. Den kommunale garantistillelse omfatter den del af lånet, der på tidspunktet for garantistillelsen har pantesikkerhed ud over 60% af ejendommens værdi. Landsbyggefonden yder regaranti for 50% af den kommunale garantistillelse. Den nuværende garantistillelse for Realkreditlånet på 168,029 mio. kr. blev beregnet til at udgøre 54,16% svarende til ca. 91 mio. kr. Det forventes, at kommunen skal yde 100% garanti for forøgelsen af lånet, der udgør ca. 33,274 mio. kr.

KAB har den 20.marts 2024 oplyst, at der ikke er behov for den kommunale garanti for lånet til de ustøttede arbejder, som blev godkendt ved skema B.

Frederiksberg Kommune kan ikke opkræve garantiprovision for garantistillelse for almene boliger, da der ikke er hjemmel hertil jf. almenboligloven. Garantistillelsen påvirker ikke Frederiksberg Kommunes låneramme.

Frederiksberg Kommunes andel af Kapitaltilførslen (på 2 mio. kr.), udgør 0,4 mio. kr., og den er udbetalt som et rente- og afdragsfrit lån i 2017.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke

Behandling

Klima-, Plan- og Boligudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 43:

By-, Kultur og Miljøområdet indstiller

1. at det fremsendte byggeregnskab for Helhedsplan Solbjerg Have, hvor anskaffelsessummen for støttede arbejder er øget fra 168,029 mio. kr. til 222,603 mio. kr. og for ustøttede arbejder fra 91,996 mio. kr. til 99,621 mio. kr. godkendes,
2. at der stilles kommunal garanti for realkreditlånet vedrørende de støttede arbejder på 201,303 mio. kr. for den del af lånet, der på tidspunktet for garantistillelsen har pantesikkerhed ud over 60% af ejendommens værdi. Garantien gives under forudsætning af, at Landsbyggefonden stiller regaranti,
3. at anvendelse af reguleringskontoen til finansiering af 21,3 mio. kr. af de støttede arbejder og 7,624 mio. kr. af de ustøttede arbejder godkendes.

Punkt 137: Selskabsmæssig organisering af I/S Amager Ressourcecenter (ARC)

00.17.20-A00-1-15

Resume

Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til den fremtidige organisering af I/S Amager Ressourcecenter, som følge af lovændringer og krav om udskillelse af affaldsenergianlæg i særskilte kapitalselskaber og krav om konkurrenceudsættelse af kommuners forbrændingsegnete affald.

Beslutning

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at det godkendes, at ARCs selskabsmæssige organisering ændres til en minimumsmodel med serviceselskab, som beskrevet i løsningsafsnittet,
2. at det godkendes, at ARC stifter selskaberne ARC Holding A/S, ARC Affaldsenergi A/S og ARC Service A/S senest den 1. januar 2025.

Indstilling

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at det godkendes, at ARCs selskabsmæssige organisering ændres til en minimumsmodel med serviceselskab, som beskrevet i løsningsafsnittet,
2. at det godkendes, at ARC stifter selskaberne ARC Holding A/S, ARC Affaldsenergi A/S og ARC Service A/S senest den 1. januar 2025.

Sagsfremstilling

Problemstilling

Lovændringer i miljøbeskyttelsesloven, lov om varmeforsyning, lov om elforsyning og selskabsskatteloven indebærer, at affaldsforbrændingsanlæg fra den 1. januar 2025 skal være udskilt i kapitalselskaber (aktieselskaber eller anpartsselskaber) og adskilt fra andre aktiviteter på affaldsområdet. Desuden skal kommunerne konkurrenceudsætte forbrænding af borgernes restaffald med virkning fra senest den 1. juli 2025.

Kommunalbestyrelsen godkendte den 2. oktober 2023 et kommissorium for analyser af ARCs selskabsmæssige organisering (jf. bilag 1), som nu er afrapporteret og suppleret med to minimumsmodeller. Kommunalbestyrelsen skal på baggrund af analyserne i bilag 2, 3, 4, 5 og 6 tage stilling til den selskabsmæssige organisering af ARC og stiftelse af de anbefalede selskaber. Bilag 3, 4 og 6 er fortrolige af hensyn til oplysninger om ARCs økonomi.

Løsning

Kommissorium for analyser af ARCs selskabsmæssige organisering beskriver tre fremtidige modeller for den selskabsmæssige organisering af ARC.

Kommissoriet tager udgangspunkt i de nævnte lovkrav og i forventet ny lovgivning om selskabsgørelse af kommunernes øvrige affaldsaktiviteter med afsæt i en aftale i Folketinget fra den 30. august 2022. Aftalen om yderligere selskabsgørelse er endnu ikke udmøntet i lovtækt, og det er uafklaret, hvornår udmøntningen vil ske.

Det er derfor aftalt mellem ejerkommunerne på administrativt niveau at supplere kommissoriet med analyse af to minimumsmodeller hhv. med og uden serviceselskab ud fra principper om, at modellen skal leve op til nugældende lovkrav, medføre få selskabsmæssige ændringer, understøtte effektiv drift af ARC og samtidig ikke stå i vejen for eventuelle fremtidige lovkrav om yderligere selskabsgørelse.

For hver af de fem modeller er der gennemført analyser af juridiske forhold og økonomien i ARCs affaldsforbrændingsanlæg med henblik på at sikre, at lovkravet om selskabsgørelse opfyldes, og for at afdække centrale punkter ved de forskellige selskabsmodeller.

Økonomiske beregninger

Konsulenter fra PwC har opstillet en økonomisk model til beregning af forbrændingsanlæggets økonomi i hele forbrændingsanlæggets forventede levetid frem til 2047. Beregningerne har afdækket, at forbrændingsanlægget ud fra en række forudsætninger, i hele levetiden vil have positiv likviditet, og at det derfor er muligt at stifte et aktieselskab til den fremtidige drift af forbrændingsanlægget i "ARC Affaldsenergi A/S" uden kapitalindskud fra ejerkredsen, jf. bilag 3. Bilaget er fortroligt, fordi det indeholder forretningsfølsomme oplysninger om ARCs affaldsforbrændingsanlæg. Modelberegningerne dækker både kommissoriets organisationsmodeller og de to minimumsmodeller.

Forudsætningerne for beregningerne er, at selskabet drives på markedsvilkår, både hvad angår drift og finansiering. Derudover er det lagt til grund, at markedspriser for affald til forbrænding samt CO₂-afgifter og -kvoter stiger væsentligt i perioden. Desuden indgår forventede el- og varmepriser, jf. fortroligt bilag 3, side 10ff.

Det er konsulenternes vurdering, at selvom en række af forudsætningerne for beregningerne er behæftet med usikkerhed blandt andet på grund af den lange tidshorisont, så forventes selskabsøkonomien at være relativt robust. Ved stiftelse af et selskab indskydes affaldsforbrændingsanlægget som apportindskud (indskud af anlægsaktiv/energianlægget i stedet for kontanter).

De fem selskabsmodeller

I det følgende beskrives de analyserede modeller, hvor den første minimumsmodel med serviceselskab anbefales.

Minimumsmodel med serviceselskab:

I den indstillede model "minimumsmodel med serviceselskab" bevares de fleste af ARCs nuværende aktiviteter, såsom affaldsindsamlingen i København, Dragør og Tårnby, genbrugsservice og omlastning i I/S ARC (jf. bilag 4), mens affaldsforbrændingsanlægget udskilles i et aktieselskab, ARC Affaldsenergi A/S. Samtidig stiftes ARC Service A/S, hvortil alle ARC-koncernens medarbejdere virksomhedsoverdrages. Der indskydes et ARC Holding A/S mellem de to selskaber og I/S'et. Med denne model kan ARC få en smidig organisation, og administrative funktioner kan deles. Modellen lever op til lovkrav og kan senere suppleres med yderligere selskaber, når/hvis der kommer lovkrav om yderligere selskabsgørelse enten i ARC eller med direkte kommunalt ejerskab. I denne model bevares bestyrelsen i I/S ARC med instruktionsmulighed og dermed med uændret kommunal indflydelse på de aktiviteter, som varetages af I/S'et. Der skal senere udpeges en bestyrelse i aktieselskaberne, Holding, Service og Affaldsenergi. Der vil i aktieselskaberne ikke være instruktionsmulighed.

Minimumsmodel (uden serviceselskab):

I denne model udskilles kun forbrændingsanlægget i et A/S, mens organiseringen af ARC I/S bevares som i dag (jf. bilag 4).

Kommissoriets modeller:

De følgende muligheder er undersøgt på baggrund af det godkendte kommissorium og under forudsætning af et nyt lovkrav om selskabsgørelse af de øvrige kommunale affaldsaktiviteter (jf. bilag 2). Rækkevidden af de forventede lovændringerne er ikke afklaret, og de nævnte modeller kan vise sig mere eller mindre egnede til at leve op til den kommende lovgivning. Det kan senere besluttes at supplere/justere den indstillede model til en af modellerne nedenfor, når kommende krav bliver afklaret.

Model 1a eller 1b:

ARC organiseres i en koncernstruktur med Holding A/S og Service A/S. Affaldsforbrænding lægges i et separat A/S, og alle ARCs øvrige forretningsområder bliver selskabsgjort i et samlet A/S. I model 1a nedlægges I/S'et og erstattes af et A/S, mens I/S'et bevares over koncernstrukturen i 1b. I begge modeller, men især i 1a, reduceres kommunernes instruktionsmulighed og dermed indflydelse.

Model 2:

Som model 1b, men indsamlingsaktiviteten deles op, tages ud af ARC og placeres i separate selskaber under den enkelte kommune eller i fælles ejerskab under et mindre antal kommuner.

Model 3:

Som model 1a, men Københavns Kommunes ejerskab varetages af HOFOR A/S.

Videre proces

Når kommunalbestyrelserne i alle ejerkommuner har godkendt indstillingen, går arbejdet i gang med at revidere ARCs vedtægt, opstille åbningsbalance for ARC med underliggende selskaber, udarbejde forslag til bestyrelsessammensætning og vedtægt for aktieselskaberne samt eventuelt en ejeraftale mv. (jf. bilag 7). Klima- og miljømæssige hensyn indarbejdes i materialet. En eventuel ejeraftale med ejernes ønsker om fx importaffald, udarbejdes under hensyntagen til, at selskabet skal drives på markedsvilkår. Indstilling herom forelægges i tredje kvartal 2024 sammen med indstilling om kommunegaranti for A/S ARC Affaldsenergis låneportefølje. Herudover skal vedtægtsændringer godkendes af Ankestyrelsen.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at gå med den indstillede model "minimumsmodel med serviceselskab".

Det er muligt at vælge en af de andre modeller, som er beskrevet i løsningsafsnittet. Modellerne lever alle op til lovkravet om at udskille affaldsforbrændingsanlægget i et separat selskab, mens kommissoriets tre modeller selskabsgør alle ARCs

aktiviteter, hvilket er mere end der er krav om i lovgivningen på nuværende tidspunkt. Valg af en anden løsning vil medføre, at sagen skal drøftes igen med de andre ejerkommuner, før der kan træffes endelig beslutning.

Økonomi

Denne indstilling har ikke i sig selv økonomiske konsekvenser for Frederiksberg Kommune.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 57:

By, Kultur og Miljøområdet indstiller,

1. at det godkendes, at ARC's selskabsmæssige organisering ændres til en minimumsmodel med serviceselskab, som beskrevet i løsningsafsnittet.
2. at det godkendes, at ARC stifter selskaberne ARC Holding A/S, ARC Affaldsenergi A/S og ARC Service A/S senest den 1. januar 2025.

Indstillingen behandles sideløbende i ARC's andre ejerkommuner, det vil sige Dragør Kommune, Hvidovre Kommune, Københavns Kommune og Tårnby Kommune, og er under forudsætning af godkendelse i alle fem ejerkommuner.

Bilag

Bilag 1 - Kommissorium for analyse af modeller for selskabsgørelse af ARC

Bilag 2 - DLA Sammenfatning af hovedrapport

Bilag 5 - PwC's sammenfattende notat om selskabsgørelse af ARC Affaldsenergi

Bilag 7 - Overordnet tidsplan

Punkt 138: Orientering om regler for ophængning af valgplakater

05.14.17-G01-1-24

Resume

Med denne sag gives en orientering om reglerne for ophængning af valgplakater, som også vil være gældende i forbindelse med det kommende valg til Europa Parlamentet. Sagen forelægges til udvalgets orientering.

Beslutning

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget tog orientering om regler for ophængning af valgplakater til efterretning, og Magistraten tilsluttede sig Miljø- og Trafikudvalgets ønske om, at der som ved andre valg opstilles en container til indsamling af valgplakater ved rådhuset.

Indstilling

Miljø- og Trafikudvalget tog orientering om regler for ophængning af valgplakater til efterretning og bad om, at der som ved andre valg opstilles en container til indsamling af valgplakater ved rådhuset.

Sagsfremstilling

Siden 7. april 2011 har der været ens regler for ophængning af valgplakater i hele landet. Reglerne er indarbejdet i lov om offentlige veje henholdsvis lov om private fællesveje. Disse regler er også gældende ved valget til Europa Parlamentet den søndag den 9. juni 2024. Nedenfor er der givet et sammendrag af reglerne.

Plakaterne

Plakaterne må ikke være mere end 0,8 m², og de skal være vejrbestandige. Ophængte valgplakater skal være forsynet med navn, adresse og telefonnummer på den fysiske eller juridiske person, der har stået for ophængningen. Oplysninger om en juridisk person skal altid suppleres med oplysninger om navn, adresse og telefonnummer på en fysisk person (kontaktperson). Oplysningerne skal anføres på en sådan måde, at de er læselige i hele ophængningsperioden. Overholder valgplakaterne disse krav, skal der ikke søges tilladelse til ophængning.

Hvor må valgplakater hænges op

Valgplakater må hænges op på alle veje i master til vejbelysningen og elforsyning. På offentlige veje må de endvidere ophænges i vejtræer, hegn og "indretninger fæstnet i jorden", der skal bruges til at fremvise valgplakater. Valgplakater skal ophænges forsvarligt, så de ikke dækker over autoriseret afmærkning, færdselstavler, vejvisningstavler eller lignende. De må ikke forhindre oversigtsforhold eller i øvrigt udgøre en fare for trafiksikkerheden. Valgplakater skal hænge på en sådan måde, at de ikke medfører skader på eller ændringer af vejtræer eller master til vejbelysning, hegn og indretninger til forsyningsvirksomhed. Valgplakater må ikke sømmes, nages eller skrues op i træerne. Der må heller ikke saves eller beskæres i træerne for at kunne hænge valgplakater op.

"Lommeguide" til ophængning af plakater

Vejdirektoratet har udviklet en "lommeguide", der kan downloades til smartphones, så opsætterne kan have guiden på sig, når de sætter plakaterne op. Lommeguiden kan downloades på Vejdirektoratets hjemmeside om valgplakater ved vejen (<https://www.vejdirektoratet.dk/udgivelse/lommeguide-til-opsaetning-af-valgplakater>)

Hvor må valgplakater ikke hænges op

Af hensyn til færdselssikkerheden er der en række steder, hvor valgplakater ikke må ophænges.

Relevant for Frederiksberg er:

- På samme indretning som autoriseret afmærkning, herunder færdselstavler, vejvisningstavler eller lignende udstyr
- På højspændingsmaster, transformerstationer, kabelskabe og lignede
- Nærmere end 0,5 m fra kørebane kant eller 0,3 m fra cykelstikant målt fra nærmeste kant af valgplakaten
- Lavere end 2,3 m direkte over fortov eller cykelsti målt fra nederste kant af valgplakaten
- Højere end 1,5 m under laveste strømførende ledning målt fra øverste kant af valgplakaten
- På en sådan måde, at valgplakaten kan medføre skader på eller ændringer af vejtræer eller master til vejbelysning, hegn og indretninger til forsyningsvirksomhed

Til vejledning for partierne kan det oplyses, at forvaltningen i forbindelse med vurderingen af, om valgplakater er ulovligt opsatte blandt andet vil anvende følgende betragtninger, som også er illustreret i bilag 1:

- Plakater må ikke opsættes nærmere end 0,5 m fra kørebane kant eller 0,3 m fra cykelstikant målt fra nærmeste kant af valgplakaten og ikke lavere end 2,3 m direkte over fortov eller cykelsti målt fra nederste kant af valgplakaten
- I lysmaster med videre, som er placeret uden for fortovsareal, modsat kørebane henholdsvis cykelsti, kan plakater ophænges i hvilken som helst højde under forudsætning af, at de ikke er til gene for fodgængere, for eksempel ved at de er anbragt parallelt med fortovets længdeforløb. Plakaterne må ikke rage ud over fortovet, hvor der færdes fodgængere, med mindre højden på 2,3 meter respekteres.

Periode for ophængning af plakater

Ophængning må ske den fjerde lørdag kl. 12.00 før valgdagen, og valgplakaterne skal være taget ned igen ved døgnet afslutning senest 8 dage efter valgdagen. I forbindelse med valget til Europa Parlamentet må plakater således ophænges fra lørdag den 18. maj 2024, kl. 12.00 og skal nedtages senest den 17. juni 2024 ved midnat. Strips eller lignende, som er brugt til at fæstne valgplakaten, skal også fjernes og medtages efter nedtagning.

Nedtagning af valgplakater

Hvis en eller flere valgplakater er ophængt i strid med reglerne for, hvor og hvornår valgplakater må ophænges og tages ned igen, vil ophænger eller dennes kontaktperson få et påbud om at tage dem ned inden for 24 timer.

Plakaterne nedtages af vejmyndigheden, hvis de ikke er nedtaget efter den angivne frist.

Plakater, som er hængt op på en sådan måde, at de udgør en umiddelbar og konkret fare for trafiksikkerheden, nedtages straks og uden varsel af forvaltningen. Herefter rettes der henvendelse til den fysiske eller juridiske person om nedtagningen, og hvor der kan ske afhentning. Er valgplakaterne ikke afhentet senest 6 måneder efter valgdatoen, kan de destrueres.

Udgifterne til nedtagning af valgplakater samt udgifter til udbedring af skader på vejtræer og indretninger m.v. betales af den fysiske eller den juridiske person, der er anført på valgplakaten.

Tilbud om nedtagning af valgplakater

Frederiksberg Gartner- og Vejservice tilbyder fortsat at tage valgplakater ned samlet efter valget. Plakaterne vil derefter kunne hentes på Skellet 27 senest 3 uger efter valget.

Prisen for nedtagning vil ved en bred tilslutning fra partiernes side være 20 kr. pr. plakat. Prisen er baseret på en marginalomkostningsbetragtning i forhold til almindelig renhold. Hvis alle partier tilslutter sig, vil prisen for nedtagning af valgplakater beregnes ud fra medgået tid, hvilket forventes at være billigere end 20 kr. pr. stk.

Prisen for nedtagning af ulovligt opsatte plakater eller plakater, der er til umiddelbar og konkret fare for trafiksikkerheden, vil være 60 kr. pr. plakat.

Ønsker partierne at gøre brug af tilbuddet, skal det meddeles til Frederiksberg Gartner- og Vejservice senest fredag den 17. maj 2024 via mail: fgv@frederiksberg.dk.

Andre events i forbindelse med valg

Der skal søges tilladelse til afholdelse af events og andre arrangementer i det offentlige byrum i forbindelse med et valg – eksempelvis opstilling af boder og lignende.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Trafik- og Miljøudvalget, Magistraten.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 63:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at orientering om regler for ophængning af valgplakater tages til efterretning.

Bilag

Illustrationer af regler for opsætning af valgplakater

Punkt 139: Godkendelse af udkast til Regnvandsplan 2024

06.00.07-A00-4-24

Resume

Kommunalbestyrelsen får med denne sag fremlagt udkast til Regnvandsplan 2024 til godkendelse med henblik på, at udkastet efterfølgende sendes i høring i otte uger. Udkast til Regnvandsplan 2024 beskriver nye mål og handlinger for hverdagsregn og skybrudsregn. Indtil år 2027 kan Frederiksberg Kommune fortsætte med at anlægge projekter efter de nuværende mål. Som følge af ny regulering på området er målene blevet revideret, så Frederiksberg Forsyning maksimalt må finansiere projekter op til en såkaldt fremskrevet 10 års hændelse. Endvidere bliver fokus ændret, så Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsyning skal fokusere på at reducere oversvømmelser, som kan give skader på bygninger og lignende.

Beslutning

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget indstiller, at udkast til Regnvandsplan 2024, som er spildevandsplantillæg nr. 2/2024 til Spildevandsplan 2019, godkendes med henblik på at blive sendt i otte ugers offentlig høring.

Indstilling

Miljø- og Trafikudvalget indstiller, at udkast til Regnvandsplan 2024, som er spildevandsplantillæg nr. 2/2024 til Spildevandsplan 2019, godkendes med henblik på at blive sendt i otte ugers offentlig høring.

Sagsfremstilling

Klimatilpasningsplan 2012, som efterfølgende er blevet en del af Kommuneplan 2021, sætter som nuværende mål for håndtering af skybrud at sikre byen op til en 100 års hændelse om 100 år. Det svarer til at sikre byen mod det statistiske største skybrud, der kan forekomme én gang hvert 100 år.

Målene for hverdagsregn er angivet i Spildevandsplan 2019, som Kommunalbestyrelsen vedtog den 2. december 2019. Her er målene, at kloaksystemet skal aflastes ved at frakoble 30 % regnvand til regnvandsprojekter og sikre, at kloaksystemet i fremtiden lever op til, at der højst én gang hvert 10. år kommer spildevand op på overfladen. Som følge af ny lovgivning (lov om spildevandsforsyningsselskabernes klimatilpasning m.v. lov nr. 2210 af 29/12/2020), er det nødvendigt at genberegne målene.

Nye mål

Udkast til Regnvandsplan 2024 indeholder nye mål, som gradvist implementeres frem mod 2027, samt omformulering og ophør af nuværende mål.

- Det nuværende mål om at afkoble 30 % af regnvandet fra kloaksystemet er taget ud, da det i praksis har vist sig ikke at være muligt grundet begrænsede nedsivningsmuligheder
- Opstuvning fra det offentlige afløbssystem til terræn skal søges reduceret, således at det sker sjældnere end hvert 10. år i gennemsnit. Dette mål er uændret i forhold til Spildevandsplan 2019, men dog omformuleret
- Gør byen robust mod skybrud til minimum en 10-årshændelse inden 2036. Målet er ændret fra en 100 års hændelse om 100 år
- Som nyt mål er der indskrevet, at eksisterende og fremtidige projekter på overgangsordningen skal fuldt udnyttes, så eventuel ledigt volumen bruges ved at lede mere regnvand til projekterne
- Klimaprojekter skal integreres i byens rum og skabe synergi med blandt andet sundhed og biodiversitet, samt reduktion af varmeø og tørke. Målet er opdateret ift. Spildevandsplan 2019
- Overløb til recipienter skal reduceres i samarbejde med blandt andre Københavns Kommune, HOFOR, BIOFOS og øvrige aktører. Målet er uændret i forhold til Spildevandsplan 2019, men dog omformuleret

Handlinger

Handlinger i udkast til Regnvandsplan 2024 udmøntes i hydrauliske oplandsplaner, som beskriver de hydrauliske rammer og muligheder for konkrete, mindre oplande på Frederiksberg. Et opland er et område, som hænger hydraulisk sammen. Handlingerne er bygget op omkring vandhierarkiet og skal ses som en prioriteret rækkefølge af tiltag, der skal afsøges i de hydrauliske oplandsplaner og på projektniveau. Af handlinger kan bl.a. nævnes:

- Naturlig genanvendelse: Mindskelse af befæstelsesgrad for at øge den naturlige nedsivning af regnvand og øge fordampning af regnvand fra træer og grønne overflader
- Genanvendelse: Øge mulighederne for at opsamle regnvand til vanding af blandet andet vejtræer og til levering af vand til eksempelvis ZOO
- Afledning til recipienter: Oplande til de kommende skybrudstunneler skal forberedes, så regnvand kan ledes til tunnelerne og videre ud i havnen
- Forsinkelse af regnvand: Regnvandet skal forsinkes lokalt for at mindske belastningen på kloaksystemet. Tagflader og tilstødende veje skal kobles på regnvandsprojekterne, så der kan forsinkes mere regnvand
- Udvidelse af kloaksystemet: Steder, hvor det eksisterende kloaksystem er overbelastet skal udvides, så oversvømmelser af opblandet spildevand minimeres.

Bæredygtighed

Udkast til Regnvandsplan 2024 opererer med en bred tilgang til bæredygtighed. Planen arbejder ud fra at optimere henholdsvis miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed. Der er identificeret 14 delmål, som den fremtidige klimatilpasningsindsats skal arbejde ud fra, bl.a. at reducere CO2 udledningen både lokalt og globalt, samt sikre sunde byrum, hvor borgers kontakt til spildevand minimeres. Der introduceres en ny tilgang, hvor forskellige løsnings tiltag skal vurderes op mod hinanden ved at rangere tiltagene ud fra de 14 delmål. På den måde bliver det muligt at vurdere, hvilken effekt tiltagene har på de forskellige elementer af bæredygtighed.

Videre forløb

Udkast til Regnvandsplan 2024 sendes efter planen i otte ugers offentlig høring og forelægges efter høringsperioden til endelig politisk stillingtagen. Udkast til Regnvandsplan 2024 er blevet screenet for miljøvurdering jf. bekendtgørelse om lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), nr. 1976 af 27.10.2021. Resultatet af screeningen viser, at udkast til Regnvandsplan 2024 ikke skal miljøvurderes, da Spildevandsplan 2019 er blevet miljøvurderet og at udkast til Regnvandsplan 2024 medfører overordnede justeringer, se bilag. Udkast til Regnvandsplan 2024 er en del af den kommende Klimaplan for Frederiksberg, som indeholder CO2 reduktion m.m., samt klimatilpasning, herunder regnvandshåndtering. Målene fra udkast til Regnvandsplan 2024 integreres i den kommende Kommuneplan 2025.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at en vedtagelse af udkast til Regnvandsplan 2024 medfører en styrket indsats for at klimatilpasse Frederiksberg. En vedtagelse vil betyde, at målene for regnvandshåndtering vil blive tilpasset de ændrede lovmæssige rammer.

Økonomi

Udkast til Regnvandsplan 2024 medfører ingen yderligere økonomiske konsekvenser for Frederiksberg Kommune andet end allerede afsatte midler.

Der er afsat samlet 2,8 mio. kr. til arbejdet med spildevandsplan 2019-2031 på anlæg herunder udgifter til udarbejdelse af Regnvandsplan på 0,5 mio. kr. De ubrugte midler fra puljen bruges til opfølgning af indsatserne i udkast til Regnvandsplan 2024, herunder arbejdet med bæredygtighedsvurdering i regnvandsprojekter og udarbejdelse af ny aftale mellem Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsyning.

Udkast til Regnvandsplan 2024 medfører isoleret set en stigning af vandtakster svarende til 13,4 kr./m³ vand i forhold til de allerede varslede stigninger. Det vil betyde, at en familie med to børn, der har et forbrug på 144 m³ årligt, vil skulle betale 1.925 kr./år mere i år 2040. Den samlede vandtakst er beregnet til at ligge på 69,4 kr./m³ i år 2040.

Tabellen viser takstudviklingen frem til 2040 med og uden udkast til Regnvandsplan 2024 (priserne er inkl. moms og løbende indeksreguleret med 2%/år)

Takstudvikling	år 2031	år 2035	år 2040
Status uden Regnvandsplan 2024	55,1 kr.	56,5 kr.	56 kr.
Inkl. Regnvandsplan 2024	56,1 kr.	63,3 kr.	69,4 kr.
Forskel	1 kr.	6,8 kr.	13,4 kr.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 61:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at udkast til Regnvandsplan 2024, som er spildevandsplantillæg nr. 2/2024 til Spildevandsplan 2019, godkendes med henblik på at blive sendt i otte ugers offentlig høring.

Bilag

Udkast Regnvandsplan 2024

Miljøscreening af regnvandsplan

Appendix_Regnvandsplan_2024

Punkt 140: Fornyet beslutning om ekspropriation til ombygning af Platanvej

05.26.10-G01-1-24

Resume

Kommunalbestyrelsen traf den 15. maj 2023 beslutning om ekspropriation for Platanvej 12 og 30.

Ekspropriationsbeslutningen for Platanvej 12 blev imidlertid efterfølgende ophævet af Vejdirektoratet, der ikke var enig i, at det var ekspropriationsretligt nødvendigt at ekspropriere til et fortov i den pågældende bredde. Med denne sag indstiller forvaltningen, at der træffes fornyet ekspropriationsbeslutning for Platanvej 12, hvor fortovet indskrænkes i overensstemmelse med Vejdirektoratets afgørelse. Desuden indstiller forvaltningen, at aftalen om yderligere arealerhvervelse fra Platanvej 30 godkendes.

Beslutning

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at der træffes fornyet beslutning om ekspropriation fra ejendommen Platanvej 12,
2. at erstatningsforslaget for Platanvej 12 godkendes - og
3. at aftale om yderligere arealerhvervelse og betaling af købesum på 287.232 kr. med Platanvej Bolig ApS, ejer af Platanvej 30, godkendes.

Indstilling

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at der træffes fornyet beslutning om ekspropriation fra ejendommen Platanvej 12,
2. at erstatningsforslaget for Platanvej 12 godkendes - og
3. at aftale om yderligere arealerhvervelse og betaling af købesum på 287.232 kr. med Platanvej Bolig ApS, ejer af Platanvej 30, godkendes.

Sagsfremstilling

Ny ekspropriationsbeslutning vedrørende Platanvej 12

Kommunalbestyrelsens ekspropriationsbeslutning af 15. maj 2023 for Platanvej 12 blev af ejer, Fiskernes Forsikring G/S, indbragt for Vejdirektoratet, der traf afgørelse den 29. november 2023. Det fremgår af Vejdirektoratets afgørelse, at procedurekravene for ekspropriationen og ekspropriationsbetingelserne i det store hele var opfyldt, men Vejdirektoratet fandt, at det ikke var nødvendigt at anlægge fortovet i en bredde på 3,1 m. Det var således alene nødvendighedskravet, der ikke var opfyldt. Vejdirektoratet henviste til, at ønskerne fra borgerdialogen ikke var tilstrækkeligt til at dokumentere, at fortovsbredden er nødvendig, ligesom projektet i sig selv indskrænkede fortovsbredden ud for flere ejendomme ved, at der plantes træer på ca. 25 % af den vestlige strækning. På den baggrund ophævede Vejdirektoratet ekspropriationsbeslutningen. Vejdirektoratets afgørelse er vedlagt som bilag 1.

På et møde i december 2023 tilkendegav Fiskernes Forsikring G/S, at det tidligere fremsatte erstatningsforslag fortsat ikke kunne accepteres, og at Fiskernes Forsikring G/S formentlig ville fremsætte et højere erstatningskrav end det tidligere fremsatte på ikke under 3 mio. kr. Forvaltningen vurderede derfor, at det ikke var muligt at indgå en frivillig aftale om erhvervelse af arealet, og at det var nødvendigt at gennemføre en fornyet ekspropriationsproces. Forvaltningen iværksatte herefter udarbejdelse af et revideret projekt, hvor fortovet indsnævres i overensstemmelse med Vejdirektoratets afgørelse.

Den fornyede åstedsforretning blev afholdt den 12. februar 2024, hvor udvalgsmedlem Carina Høedt deltog som repræsentant for Kommunalbestyrelsen og mødeleder i overensstemmelse med vejlovens regler. Arealfortegnelse og ekspropriationsplan er vedlagt som bilag 2 og 3. Der blev ikke fremlagt et erstatningsforslag henset til, at det ikke forekom realistisk at indgå en aftale om erstatningens størrelse. Fiskernes Forsikring G/S anførte ingen indsigelser mod ekspropriationens omfang i henhold til det reviderede projekt, som det fremgår af protokol fra åstedsforretningen, der er vedlagt som bilag 4. Forvaltningen har ikke modtaget efterfølgende høringssvar i anledning af åstedsforretningen.

Anlægsarbejderne blev påbegyndt i august 2023, og projektet er således gennemført ud for Platanvej 12. Det areal, som ikke længere skal være omfattet af ekspropriationen, tilbageføres efter aftale med Fiskernes Forsikring G/S.

Det reviderede projekt medfører, at ekspropriationens omfang reduceres til 108 m² mod tidligere 131 m². Sammen med den tidligere ekspropriationsbeslutning godkendte Kommunalbestyrelsen et erstatningsforslag for Platanvej 12 på 1.681.689 kr. Som beskrevet i det reviderede erstatningsforslag, vedlagt som bilag 5, foreslås erstatningen på baggrund af den fornyede ekspropriationsbeslutning opgjort til i alt 1.399.066 kr. Det reviderede erstatningsforslag sendes til Fiskernes Forsikring G/S sammen med meddelelsen om ekspropriationsbeslutningen.

Aftale om yderligere arealerhvervelse vedrørende Platanvej 30

Den nye ejer af Platanvej 30, Platan Bolig ApS, accepterede efter overtagelse af ejendommen det tidligere fremsatte erstatningsforslag, der blev godkendt af Kommunalbestyrelsen sammen med ekspropriationsbeslutningen af 15. maj 2023. Da anlægsarbejderne blev påbegyndt, tilkendegav Platan Bolig ApS, at selskabet ikke havde interesse i den indskrænkning af projektet, som tidligere ejere havde ønsket. Derfor er det nu det fulde projekt, der er realiseret ud for Platanvej 30. Platan Bolig ApS har i den forbindelse accepteret at afstå det resterende areal (20 m²) til samme pris som fastsat i erstatningsforslaget. Købesummen for arealet fastsættes dermed til 287.232 kr. Aftalen om arealoverdragelsen er vedlagt som bilag 6.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet anbefaler, at der træffes fornyet ekspropriationsbeslutning i henhold til det reducerede projekt for at sikre, at projektet for ombygning af Platanvej kan lovliggøres på Platanvej 12. Forvaltningen vurderer, at betingelserne for ekspropriation er opfyldt, herunder at nødvendighedskravet er iagttaget fuldt ud i overensstemmelse med Vejdirektoratets afgørelse. By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer i tillæg hertil, at det reviderede erstatningsforslag er udtryk for den rette erstatning som følge af ekspropriationen og anbefaler, at erstatningsforslaget godkendes.

By-, Kultur- og Miljøområdet anbefaler desuden, at aftalen med Platan Bolig ApS godkendes, så det resterende areal kan overføres fra Platanvej 30 til offentlig vej og det oprindelige, fulde projekt sikres, herunder opretholdelse af samme fortovslinje som på den øvrige del af strækningen, samt at der kan plantes to træer ud for Platanvej 30.

Økonomi

Som følge af ekspropriationsbeslutningen skal erstatningsspørgsmålet vedrørende Platanvej 12 prøves ved taksationsmyndighederne, idet Fiskernes Forsikring G/S ikke ønsker at acceptere kommunens erstatningsforslag. Hvis erstatningen fastsættes som anført i kommunens erstatningsforslag eller derunder, kan udgiften til erstatningen afholdes inden for projektets budget. Arealerhvervelsen vedrørende Platanvej 30 med en købesum på 287.232 kr. afholdes inden for projektets budget.

Der er i 2024 afsat 4,7 mio. kr. i budgettet, hvoraf der på nuværende tidspunkt resterer 4,6 mio. kr. Slutregningen for entreprenøren udestår samt udgifter til projektledelse og rådgivning i forhold til ekspropriationen, og der forventes et yderligere anlægsforbrug på ca. 2 mio. kr. Der resterer således 2,6 mio. kr. i budgettet, hvorfra de 287.232 kr. samt erstatningen til Platanvej 12 afholdes.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 58:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der træffes fornyet beslutning om ekspropriation fra ejendommen Platanvej 12,
2. at erstatningsforslaget for Platanvej 12 godkendes - og
3. at aftale om yderligere arealerhvervelse og betaling af købesum på 287.232 kr. med Platanvej Bolig ApS, ejer af Platanvej 30, godkendes.

Bilag

Bilag 1 Vejdirektoratets afgørelse af 29. november 2023

Bilag 2 Arealfortegnelse - lb.nr. 1 - Platanvej 12

Bilag 3 Ekspropriationsplan - lb.nr. 1 - Platanvej 12

Bilag 4 Platanvej 12 - protokol fra åstedsforretning 12. februar 2024

Bilag 5 Erstatningsforslag - Platanvej 12 - 108 m²

Bilag 6 Platanvej 30 - aftale om arealoverdragelse

Punkt 141: Bevilling af midler og godkendelse af ændringer ved stoppestederne i forbindelse med nedlæggelse af linje 37

13.05.16-G01-3-24

Resume

Med budgetaftalen for 2024 blev det besluttet at nedlægge linje 37 på Frederiksberg. Den 27. november 2023 besluttede Miljø- og Trafikudvalget at omlægge to af de tre Frederiksbergbusser, så de kan betjene en del af linje 37s rute. Udvalget får med denne sag forelagt, hvor der skal etableres nye stoppesteder samt hvilke stoppesteder, der nedlægges. Derudover beskriver sagen, hvor der som konsekvens af ændringerne ved stoppestederne, nedlægges og etableres bilparkeringspladser, samt hvor der påtænkes at plante nye træer. Sagen lægges frem med henblik på, at der bevilges anlægsmidler til arbejdet.

Beslutning

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at godkende forslag til ændringer ved stoppestederne i forbindelse med nedlæggelsen af linje 37 på Frederiksberg og ændringer på Frederiksbergbusserne, idet der etableres parkeringspladser ved Thorvaldsensvej 29 samt bæk og skraldespand ved stoppet overfor Skolen på Nylandsvej,
2. at der meddeles anlægsbevilling på i alt 0,65 mio. kr. under Miljø- og Trafikudvalget finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb med 0,5 mio. kr. i 2024 og 0,15 mio. kr. i 2025.

Indstilling

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at godkende forslag til ændringer ved stoppestederne i forbindelse med nedlæggelsen af linje 37 på Frederiksberg og ændringer på Frederiksbergbusserne, idet der etableres parkeringspladser ved Thorvaldsensvej 29 samt bæk og skraldespand ved stoppet overfor Skolen på Nylandsvej,
2. at der meddeles anlægsbevilling på i alt 0,65 mio. kr. under Miljø- og Trafikudvalget finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb med 0,5 mio. kr. i 2024 og 0,15 mio. kr. i 2025.

Sagsfremstilling

Med budgetaftalen for 2024 blev det vedtaget at nedlægge linje 37 på Frederiksberg. Med nedlæggelsen af linje 37 vil der ikke længere være busbetjening på C.F. Richs Vej og Bernhard Bangs Allé, en del af Nylandsvej, en del af Thorvaldsensvej og Danasvej.

Den 27. november 2023 besluttede Miljø- og Trafikudvalget at omlægge to af de tre Frederiksbergbusser, så de betjener nogle af de strækninger, der ikke længere vil blive betjent med nedlæggelsen af linje 37.

Linje 71 kommer til at køre fra Smallegade, ad Hospitalsvej og Howitzvej og herfra ad Nordre Fasanvej forbi Fasanvej Station til Nylandsvej, hvor den vil betjene linje 37's stoppesteder på den sydlige side. Herefter fortsætter linjen ad Thorvaldsensvej og kører, som i dag, på resten af dens rute.

Linje 74 kommer til at køre fra Smallegade, ad Hospitalsvej og Howitzvej og herfra lige ud af Finsensvej. Herfra vil bussen fortsætte ad Dalgas Boulevard og ad Bernhard Bangs Allé til rundkørslen og tilbage samme vej, hvor bussen vil betjene linje 37's stoppesteder. Fra Bernhard Bangs Allé vil bussen dreje til venstre ad Dalgas Boulevard og give busbetjening af 5. Juni Plads og herfra ad Nylandsvej til Hospitalet. Herfra vil linjen køre som i dag, ud over ved Frederiksberg Svømmehal, hvor linjen ikke vil køre ind ad Aksel Møllers Have, men blive på Godthåbsvej.

For både linje 71 og linje 74 gælder det, at der fortsat vil være med halvtimesdrift i det tidsrum, hvor Frederiksbergbusserne kører, men i færre timer end linje 37 kører. De steder, hvor linje 71 og linje 74 kører på strækninger, hvor der kører andre buslinjer, vil de betjene de eksisterende stoppesteder.

Ændringerne vil gælde fra den 30. juni 2024.

Alle ændringerne ved stoppestederne kan ses i vedlagte bilag: Ændringer ved nedlæggelse af linje 37 og omlægning af to af Frederiksbergbusserne.

I forhold til bilparkeringspladser etableres der samlet 4-5 nye bilparkeringspladser, da der bliver nedlagt 3 bilparkeringspladser ved 5. Juni Plads og oprettet 3 nye bilparkeringspladser på Nyelandsvej samt 3-4 nye bilparkeringspladser ved Danas Plads - og muligvis yderligere 2 pladser ved svinget på Dr. Abildgaards Allé. Derudover vil der blive plantet to nye træer. Det samlede anlægsarbejde vurderes at koste mellem 450.000 kr. og 500.000 kr. i 2024. Ved et af de nuværende stoppesteder er det muligt at etablere et større grønt område med 3 - 4 træer. Dette afsættes der 150.000 kr. til i 2025, som vil blive suppleret af 150.000 kr. fra puljen til øget bynatur og biodiversitet.

Der er som bilag til sagen vedlagt et kort, der viser de eksisterende ruter på linje 37 og Frederiksbergbusserne, og et kort med de ændrede ruter på Frederiksbergbusserne; linje 71 og linje 74.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at der er fundet gode løsninger de steder, hvor stoppestederne nedlægges. Forvaltningen vurderer endvidere, at det er positivt, at det er muligt at plante to nye træer i forbindelse med nedlæggelsen af stoppestederne. Ligesom det vurderes, at etablering af et nyt stoppested ved 5. Juni Plads vil give en ekstra service for de borgere, der bor i dette område.

Økonomi

Der er med budgetaftalen 2024 i alt afsat 650.000 kr. i 2024 og 2025 til ændringerne ved stoppestederne. Midlerne er ved budgetaftalen periodiseret med 350.000 kr. i 2024 og 300.000 kr. i 2025. Der er ved 1. forventede regnskab anmodet om reperiodisering af 150.000 kr. fra 2025 til 2024. Der vil dermed blive anvendt 500.000 kr. i 2024 og 150.000 kr. i 2025. Herudover suppleres der med 150.000 kr. fra puljen til øget bynatur og biodiversitet i 2025.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 59:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at Miljø- og Trafikudvalget godkender forslag til ændringer ved stoppestederne i forbindelse med nedlæggelsen af linje 37 på Frederiksberg og ændringer på Frederiksbergbusserne
2. at der meddeles anlægsbevilling på i alt 0,65 mio. kr. under Miljø- og Trafikudvalget finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb med 0,5 mio. kr. i 2024 og 0,15 mio. kr. i 2025.

Bilag

Eksisterende buslinjer 37, 71, 72 og 74

Forslag til ændrede rute på buslinje 71 og 74

Bevillingsskema Movia 2024

Ændringer ved nedlæggelse af linje 37 og omlægning af to af Frederiksbergbusserne_rev

Punkt 142: 1. revision af skybrudspakke 2024

05.01.00-G01-19-24

Resume

Miljø- og Trafikudvalget får med denne sag forelagt forslag til 1. revision af Skybrudspakke for 2024 til godkendelse. Sagen indeholder en status på de klimatilpasningsprojekter, som blev igangsat i 2024, samt de ændringer, som anses nødvendige for at kunne anlægge projekterne.

Beslutning

Magistraten og Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at den forelagte disponering af rådighedsbeløb og anlægsbevillinger vedrørende anlægspulje for "Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med Frederiksberg Forsyning" (gældende for den takstfinansierede pulje såvel som for den skattefinansierede pulje) godkendes, og at omdisponeringer på eksisterende klimatilpasningsprojekter, jævnfør økonomiafsnittet, godkendes,
2. at der meddeles anlægsbevillinger på 11,7 mio. kr. til takstfinansierede klimatilpasningsprojekter samt anlægsbevillinger på 8,0 mio. kr. på skattefinansierede klimatilpasningsprojekter, jf. tabel 1 i økonomiafsnittet, og at dette finansieres af puljer til takst- og skattefinansierede klimatilpasningsprojekter i perioden 2024-2027, samt at rådighedsbeløb på alle klimatilpasningsprojekter ændres som beskrevet i tabel 1 i bilag 2 - og
3. at de takstfinansierede anlægsudgifter midlertidigt finansieres via byggekreditter og omlægges til endelige lån i takt med, at de enkelte delprojekter afsluttes, og at bevillinger til lånoptagelse forskydes imellem årene svarende til de i sagerne angivne ændringer i takstfinansierede anlægsudgifter.

Indstilling

Miljø- og Trafikudvalget indstiller,

1. at den forelagte disponering af rådighedsbeløb og anlægsbevillinger vedrørende anlægspulje for "Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med Frederiksberg Forsyning" (gældende for den takstfinansierede pulje såvel som for den skattefinansierede pulje) godkendes, og at omdisponeringer på eksisterende klimatilpasningsprojekter, jævnfør økonomiafsnittet, godkendes,
2. at der meddeles anlægsbevillinger på 11,7 mio. kr. til takstfinansierede klimatilpasningsprojekter samt anlægsbevillinger på 8,0 mio. kr. på skattefinansierede klimatilpasningsprojekter, jf. tabel 1 i økonomiafsnittet, og at dette finansieres af puljer til takst- og skattefinansierede klimatilpasningsprojekter i perioden 2024-2027, samt at rådighedsbeløb på alle klimatilpasningsprojekter ændres som beskrevet i tabel 1 i bilag 2 - og
3. at de takstfinansierede anlægsudgifter midlertidigt finansieres via byggekreditter og omlægges til endelige lån i takt med, at de enkelte delprojekter afsluttes, og at bevillinger til lånoptagelse forskydes imellem årene svarende til de i sagerne angivne ændringer i takstfinansierede anlægsudgifter.

Sagsfremstilling

Baggrund

I 2016 besluttede Kommunalbestyrelsen at gennemføre et skybrudssikringsprogram med henblik på at gøre Frederiksberg mere robust over for fremtidige skybrud. Målsætningen var – og er –, at der ved en såkaldt 100-årshændelse maksimalt må stå 10 cm vand i gennemsnit på Frederiksberg. Målsætningen blev fastlagt i en afvejning mellem udgifter til tiltag og samfundsøkonomisk gevinst.

Målsætningen indebærer blandt andet, at der i kommunen frem til 2036 skal håndteres 254.000 m³ vand i anlægsprojekter. Disse udføres i et samarbejde mellem kommunen og Frederiksberg Forsyning under den såkaldte medfinansieringsordning. Frem til maj 2024 er der anlagt projekter, der tilsammen kan håndtere ca. 45.000 m³ vand.

Lovgrundlaget for skybrudssikringen blev ændret i 2021, og forudsætningerne for at gennemføre klimatilpasningsprojekter er således "mere usikre" end tilbage i 2016. Der er imidlertid givet mulighed for en overgangsordning under det tidligere regelsæt - og det daværende Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalg vedtog pd.b. i juni 2022 en rækkefølgeplan over de klimatilpasningsprojekter, det er mest fordelagtigt at anlægge frem til 2027, hvor overgangsordningen udløber. Skybrudspakke 2024 tager afsæt i denne rækkefølgeplan.

Revision af skybrudspakken

Siden igangsættelsen af skybrudspakke 2024 er der udført projektmodning af projekterne. Det har ført til, at det er blevet klarlagt, hvilke projekter som er realiserbare samt evt. behov for tilretning af udformning eller projektbudgettering. Dette

forslag til revision af skybrudspakken indeholder en status på de igangsatte projekter samt på de ændringer og justeringer, som er nødvendige, samt tilhørende forslag til disponering af midlerne afsat til klimatilpasningsprojekter.

Med skybrudspakkerevisionen gøres status på eksisterende projekter samt igangsættelse af et nyt projekt. For de projekter, hvor der fjernes eller tildeles budget, flyttes tilsvarende rådigheds- og anlægsbevilling. For de projekter, hvor økonomien reperiodiseres mellem årene, justeres rådighedsbeløbet hertil.

Ændringer i projekternes tidsplaner skyldes primært, at flere af projekterne samt sammenhængen mellem projekterne har vist sig mere komplekse end først antaget, og dermed har projekteringen og forberedelsen af projekterne taget længere tid end forventet. Det er fortsat målet at nå så mange projekter som muligt i rækkefølgeplanen inden overgangsordningen udløber i 2027.

Behovet for at øge anlægsbevillinger skyldes projekter, der er blevet dyrere end oprindelig budgetteret, eller at det har vist sig muligt at anlægge et større volumen end først vurderet.

Derudover anbefales det at nedlægge to projekter, som har vist sig ikke at være nødvendige, idet nærliggende projekter håndterer det nødvendige volumen.

I syv projekter er der behov for at afsætte et større budget end oprindelig afsat. Dette skyldes primært, at priser på materialer og arbejdskraft er steget mere end forventet. Alle projektpakker er dog fortsat omkostningseffektive, som er det princip, der arbejdes inden for. Det vil sige, at projekterne fortsat er billigere at anlægge end en tilsvarende udvidelse af den eksisterende kloak for at opnå tilbageholdelsen af den samme mængde regn.

Status på igangværende projekter, hvor der ikke sker ændringer i forbindelse med 1. revision af skybrudspakke 2024, fremgår af bilag 1.

Projekter, hvor økonomien nedjusteres

Søndermark Kirkegård	Projektet projekteres i 2024 og ind i 2025. Skattebevillingen vurderes at være for høj og er derfor nedjusteret med 4,4 mio. kr. Anlægsarbejdet forventes at starte op i efteråret 2025.
Howitzvej	Projektet er under planlægning og hænger sammen med projektet på pladsen bag rådhuset. Det vurderes, at skattebevillingen på 1,45 mio. kr. er unødvendig og fjernes derfor.
Steen Blichers Vej og Poul Møllers Vej	Projektet er under planlægning og hænger sammen med projektet på pladsen bag rådhuset. Det vurderes, at skattebevillingen på 1,11 mio. kr. er unødvendig og fjernes derfor.

Projekter, hvor der anbefales tilført flere midler

Frederiksberg Allé, dækningsgrave	Projektet omhandler genbrug af de eksisterende bunkers under promenadefortovet. Renoveringen af bunkers har vist sig at blive dyrere end først antaget, derfor øges takstbudgettet med 0,8 mio. kr. Projektet er godkendt af fredningsmyndighederne.
Mathilde Fibigers Vej	Vejen anlægges som forsinkelsesvej. Anlægsarbejdet forventes påbegyndt i løbet af foråret 2024. Da de indkomne tilbud ved licitationen var højere end budgettet, har det vist sig nødvendigt at øge takstbudgettet med 1,8 mio. kr.
Peter Bangs Vej etape II	Projektet er i entrepriseudbud. Anlægsarbejdet forventes påbegyndt juli/august 2024. Under udbudsprojekteringen har det vist sig, at der er behov og mulighed for at anlægge yderligere kassetter i lavningen omkring Peter Bangs Vej station, og derfor er det nødvendigt at øge takstbudgettet med 8,2 mio. kr. og skattebudgettet med 1,5 mio. kr. for at kunne anlægge den nødvendige mængde forsinkelse.

Fuglebakkekvarteret delområde 1	Projektet projekteres i 2024. Det omfatter vejene Solsortvej, Drosselvej og Fuglebakkevej syd for Egernvej. Vand fra disse veje forsinkes, inden det ledes til Egernvej Anlægget. Der arbejdes videre med de principper, der blev politisk besluttet 06.11. 2023. Mulighed for begrønning forventes at blive fremlagt til politisk behandling i foråret 2024. Da projektet oprindeligt er budgetsat for lavt, er det nødvendigt at hæve takstbudgettet med 6,4 mio. kr. Projektet udarbejdes i sammenhæng med Egernvej Anlægget. Anlægsarbejdet forventes påbegyndt primo 2025.
Pladsen bag rådhuset	Skybrudsprojektet på pladsens overflade blev påbegyndt ultimo 2023. Projektet har vist sig dyrere end først antaget bl.a. pga. øget kompleksitet og arkæologiske undersøgelser. Desuden sker der væsentlige projektændringer, herunder at Andebakkesøen ændres til en mere naturlig sø, samt at Solbjerget og aktivitetsøen tilpasses høringssvarene fra borgerdialogen. Takstbudgettet øges med 14,6 mio. kr. og skattebudgettet øges med 13,3 mio. kr.
Jacobys Allé / Frydendalsvej	Projektet er færdiganlagt. Ifm. skybrudspakke 2024 blev der fjernet 0,9 mio. kr. i budget ved en fejl. Med denne sag rettes der op på fejlen.
Hollændervej Flexareal og Edisonsvej	Projektet er færdiganlagt. Nyt slidlag forventes udført i juli måned 2024. Projektet har vist sig dyrere end først antaget pga. forlænget anlægsperiode, forurennet jord og tilpasning til eksisterende ledninger. Skattebudgettet øges med 0,55 mio. kr.

Forslaget til nye projekter, som igangsættes med 1. revision af skybrudspakke 2024

Skolen på Duevej	Klimatilpasningsprojektet, der blev anlagt i 2018 i skolens gårdareal ifm. renovering af skolen, har vist sig ikke at fungere efter hensigten. Efter en voldgiftssag skal anlægget udbedres, så der ikke står vand i skolegården i mere end 24 timer efter kraftig regn. På Undervisningsudvalgets budget er der afsat og bevilget 4 mio. kr. til projektet, som ved økonomioverslag på skitseprojektsniveau har vist sig ikke at være nok. Derfor tilføres skattemidler på 1,5 mio. kr., så der i alt er 5,5 mio. kr. til udførelse af projektet, som skal gennemføres i skolens sommerferie i 2024.
------------------	---

Følgende projekter anbefales nedlagt:

Grøndalsengen, Syd	Arealet er planlagt som et lokalt forsinkelsesbassin. Det er vurderet, at der ikke er behov for et kommunalt klimatilpasningsprojekt i Grøndalsengen, Syd, da der i samme projektareal planlægges et tværkommunalt skybrudsprojekt for Grøndalsparken. Det er derfor vurderet, at regnvandet fra området kan håndteres i det tværkommunale projekt for Grøndalsparken.
Grøndalsvej Vest	Arealet er planlagt udført som en forsinkelses vej. Frederiksberg Forsyning planlægger at etablere en skybrudsledning i området, som fjerner behovet for projektet, hvorfor det anbefales nedlagt.

Forslaget til projekter, som igangsættes og justeres med 1. revision af Skybrudspakke 2024, er godkendt i styregruppen for skybrudshåndtering. Alle projekter, som anbefales igangsat, er omfattet af allerede godkendte projektpakker. Ændringer i takstbevillingerne i denne indstilling er afhængige af godkendelse fra Frederiksberg Spildevand A/S' bestyrelse. Dette vil blive forlagt på bestyrelsesmødet i juni 2024.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Forvaltningen vurderer, at de foreslåede projektjusteringer er nødvendige for at anlægge de planlagte klimatilpasningsprojekter inden for overgangsordning, som løber frem til 2027.

Økonomi

Der søges i indeværende sag om anlægsbevillinger på netto 11,7 mio. kr. til takstfinansierede projekter finansieret af puljen til takstfinansierede skybrudsprojekter i perioden 2024-2028.

Der søges i indeværende sag om anlægsbevillinger på netto 8,0 mio. kr. til skattefinansierede projekter finansieret af puljen til skattefinansierede skybrudsprojekter i perioden 2024-2028.

De takstfinansierede anlægsudgifter finansieres ved kommunens optagelse af byggekredit i anlægsperioden. Byggekrediten omlægges til endelig belåning i takt med afslutning af de enkelte delprojekter. Ydelserne på de endelige lån betales i første omgang af Frederiksberg Kommune og viderefaktureres efterfølgende til Frederiksberg Forsyning. Takstmidlerne er ikke omfattet af anlægsrammen.

Med indeværende sag forskydes lånoptag til takstfinansierede anlægsprojekter. Forskydningen fordeler sig i årene som følger: 2024: -100,0 mio. kr., 2025: 73,0 mio. kr., 2026: 43,2 mio. kr., 2027: -8,1 mio. kr. og 2028: -8,1 mio. kr. Det samlede rådighedsbeløb på alle takstfinansierede klimatilpasningsprojekter fremgår derudover af bilag 3.

Den samlede nettoændring af anlægsbevillinger fremgår af Tabel 1. Ændringerne består af de i sagen nævnte budgetændringer, herunder justering af budget på igangværende projekter af teknisk karakter og anlægsbevillinger til nyt projekt, der igangsættes med vedtagelse af 1. revision af skybrudspakke 2024. Der er i sagen et 1:1 forhold imellem afgivne bevillinger og justeringer i rådighedsbeløb.

Ændringer i rådighedsbeløb og periodiseringen af ændringerne fremgår i bilag 2. Bilaget viser ændringerne i rådighedsbeløb for projekterne i Tabel 1 samt forskydningerne i rådighedsbeløb på igangværende klimatilpasningsprojekter, hvor anlægsbevillingen ikke ændres. Med vedtagelse af sagen justeres klimatilpasningsprojekternes rådighedsbeløb til det angivne i bilag 2.

Tabel 1. Ændringer i anlægsbevillinger

Bevillingsmæssige ændringer angivet i 1.000 kr.	Beløb takst	Beløb Skat
<i>Ændring af anlægsbevillinger på igangværende projekter</i>		
Pladsen bag rådhuset	14.628	13.250
Jacobys Allé / Frydendalsvej	-	900
Forundersøgelser øst 2023	-1.000	71
Forundersøgelser vest 2023	-1.400	-24
Projektledelse vedr. klimatilpasning Trafik og Byrum 2023	-	-307
Projektledelse vedr. klimatilpasning Miljø 2023	-	85
Projektledelse vedr. klimatilpasning Trafik og Byrum 2024	-	222
Søndermark Kirkegård	-	-4.400
FØ24 Frederiksberg Allé, dækningsgrav	800	-
Mathilde Fibigers Vej	1.800	-
Ny Hollændervej Flexareal og skolegård samt Edisonsvej	64	550
Fuglebakkekvarteret I	6.336	-
Howitzvej	-	-1.450
Steen Blichers Vej og Poul Møllers Vej	-	-1.110
Peter Bangs Vej Etape II	8.200	1.500
Deltotal ændringer af anlægsbevillinger på igangværende projekter	29.427	9.287

Ændringer af anlægsbevillinger på projekter der foreslås nedlagt

Grøndalsvej, syd	-7.400	-2.230
Grøndalsvej, vest	-10.300	-550
Deltotal ændringer af anlægsbevillinger på projekter der foreslås nedlagt	-17.700	-2.780

Nye projekter der sættes i gang med 1. revision af skybrudspakke 2024

Skolen på Duevej	-	1.500
Deltotal ændringer af anlægsbevilling på projekter der igangsættes med 1. revision af skybrudspakke 2024	-	1.500

Samlede nettoændringer af anlægsbevillinger

Total samlede ændringer af anlægsbevillinger	11.727	8.007
Budgetkonto klimatilpasningsprojekter Takst - udmøntning af takstfinansierede projekter	-11.727	-
Budgetkonto klimatilpasningsprojekter Skat - udmøntning af takstfinansierede projekter	-	-8.007

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke

Behandling

Miljø- og Trafikudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 6. maj 2024, pkt. 62:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at den forelagte disponering af rådighedsbeløb og anlægsbevillinger vedrørende anlægspulje for "Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med Frederiksberg Forsyning" (gældende for den takstfinansierede pulje såvel som for den skattefinansierede pulje) godkendes, og at omdisponeringer på eksisterende klimatilpasningsprojekter, jævnfør økonomiafsnittet, godkendes,
2. at der meddeles anlægsbevillinger på 11,7 mio. kr. til takstfinansierede klimatilpasningsprojekter samt anlægsbevillinger på 8,0 mio. kr. på skattefinansierede klimatilpasningsprojekter, jf. tabel 1 i økonomiafsnittet, og at dette finansieres af puljer til takst- og skattefinansierede klimatilpasningsprojekter i perioden 2024-2027, samt at rådighedsbeløb på alle klimatilpasningsprojekter ændres som beskrevet i tabel 1 i bilag 2 - og
3. at de takstfinansierede anlægsudgifter midlertidigt finansieres via byggekreditter og omlægges til endelige lån i takt med, at de enkelte delprojekter afsluttes, og at bevillinger til lånoptagelse forskydes imellem årene svarende til de i sagerne angivne ændringer i takstfinansierede anlægsudgifter.

Bilag

Bilag 1 Status på igangværende projekter

Bilag 2 . Ændringer i rådighedsbevillinger - klimatilpasningsprojekter

Bilag 3. Rådighedsbevillinger - takstfinansierede klimatilpasningsprojekter

Punkt 143: Lukket

82.06.00-P20-52-16

Punkt 144: Lukket

82.03.00-G01-1-24